

Ph. 65 - Malina
Mil.

11-Bd13115

100000178883

ZDRAVÝ NEMOCNÝ

M O L I È R E

ZDRAVÝ NEMOCNÝ

Veselohra-balet o třech dějstvích
s předehrou, mezihrami a dohrou.

Přeložil Bedřich F r í d a

Hudba J. F. F i s c h e r

OSOBY

A R G A N, hypochondr
 B E L I N A, jeho druhá žena
 A N G E L I K A (1), jeho dcera a milenka Kleantova
 L O U I S O N, její mladší sestra (2)
 B E R A L D, bratr Arganův
 K L E A N T, milenec Angeliky
 Pan D I A F O I R U S, lékař
 T O M Á Š D I A F O I R U S, jeho syn a milenec Angeliky
 Pan P U R G O N (3), lékař Arganův
 Pan F L E U R A N T (4), lékárník
 Pan B O N N E F O I (5), notář
 T O I N E T T A (6), služka
 P O L L I C H I N E L L E (7)

OSOBY PROLOGU

F L O R A

V ů d c e s b o r u

S k u p i n a p a s t ý ř ů a p a s t ý ř e k

OSOBY MEZIHER

S T R Á Ž N Í K

S t r á ž e

P r v n í ž e n a

D r u h á ž e n a

Třetí žena

Sbor komediantů

OSOBY DOHRY

Předseda

První doktor

Druhý doktor

Třetí doktor

Čtvrtý doktor

Bakalář

Ranhojič

Sbor

Dějistištěm PAŘÍŽ roku 1675.

=8=

-
(1)	čti	Andželika
(2)	"	LUJZÓN
(3)	"	Purgon
(4)	"	Flöran
(5)	"	Bonfoa
(6)	"	Toaneta
(7)	"	Polišinel

PROLOG

Scéna představuje líbeznou venkovskou krajinu. Skupina pastýřů a pastýřek.

FLORA (vchází plaše na scénu).

Nechte, nechte už svých stád,
vy pastýřky a pastuchové,
jen pospěšte sem v jilmů milý chlad,
a slýšte tajemství mé blažené a nové,
jež nesu do polí a chat.
Chci nemoc svou vám jmenovat!

SBOR (mluví).
Mluv, chceme tvoji nemoc znát.
Nuž, pojmenuj nám nemoc svou.

Flora Tři slabiky to pouze jsou.
Miluji!

1.HLAS Jak? Tys láskou chorá?

2.HLAS Zde pomůže jen rebarbora!

I.SBOR Rebarbora!

II.SBOR Rebarbora!

III.SBOR Rebarbora!

IV.SBOR Rebarbora!

(Tančí kolem Flory.)

Flora (mezi nimi).
Touto péčí
hoře mé se nevyléčí!

Znáte-li teď nemoc mou -
jaké prostředky proti jsou -

I.vůdce Láska nemoc tvá se zove -

Vůdce Užij listí senesové!

I.sbor Senesové!

II.sbor Senesové!

III.sbor Senesové!

(Tleskajíce tančí kolem Flory.)

Flora Zefyre, ó, ztiš můj žal,
jež hoch milený mi dal,
pohlédne-li zrakem ke mně,
hynu bolem, slastno je mně,
sevre-li mne v náruč, není
bol můj vůbec k utišení.
Se mnou soucit přece mějte,
radu k léčení mi dejte!

I.sbor Nejdřív musíš rebarborare -

II.sbor Potom také senesare -

III.sbor Potom lásku amputare -

IV.sbor /:A na konec vensektare:/

(Housle zanotují žalozpěv pastýřčin.
Sbor ztišen tančí opodál.)

Flora Vše vaše vědění jen jalové je snění,
marnivě hloupí lékaři;
tou vaší latínou se léčit nezdaří
mé zoufalství a rozčilení:
vše vaše vědění jen jalové je snění.

Sbor Reborborare - senesare -
amputare - vensektare -

Flora (stále bezmocněji).
Můj ret si přiznat netroufá,
jak v hrudi mé to víří,
ach, touhou po pastýři,
jenž jediný mne spasit zná.
Vy nezhojíte žalu mého,
brádlští lékaři; neb spása ve vás není,
vše vaše umění jen jalové je snění.

Sbor

Rebarborare - senesare -
amputare - vensectare -

Flora

(se obrátí prudce proti nim).
Ty léky zbytečné, v nichž jenom hloupý lid
zřít může dovednost a něco zázračného,
útěchu nedají pro muka srdce mého;
vaše tlachání úlevou může být
jen pro zdravého nemocného.

(Divoký tanec, hudba fortissimo;
s e t m í s e.)

PRVNÍ DĚJSTVÍ

Pokoj v domě Arganově.

1. Argan (sám).

ARGAN

(sodí u stolu a počítá účty svého lékárníka).

Tři a dva je pět a pět je deset a deset je dvacet. „Dále, dne dvacátého čtvrtého přijel nový klyštěnek, který útroby Vašeho Blahorodí zavraždil a občerstvil.“ – To se mi u pana Fleuranta, mého lékárníka, opravdu líbí, že jsou jeho účty vždycky velice zdvořilé. „K osvěžení útroby Vašeho Blahorodí třicet sous /čti sú/.“ Ovšem; ale milý pane Fleurante, zdvořilost není všechno; člověk má mít také trochu slušnosti a nemá dřít ubohé pacienty. Jediný klyštér třicet sous! Pěkně děkuju; v jiných účtech počítal jste mi jen za dvacet sous, a řekne-li lékárník dvacet sous, znamená to vlastně deset. Dám vám deset, ale ani o vindru víc. Tady jsou.

2.) „Téhož dne večer hepatický, uspávající nápoj, který zjednal Vašemu Blahorodí občerstvující spánek, pětatřicet sous.“ Dejme, to po tom spal jsem dobře. Deset, patnáct, šestnáct, sedmnáct sous a deset denárů.

3.) „Dále dne dvacátého šestého větry rozhněvající klyštér, který nadmuté útroby Vašeho Blahorodí velice utišil, třicet sous.“ Deset sous, pane Fleurante, to je až dost.

4.) „Dne dvacátého osmého porci čištěné a slazené syrovátky, aby se krev Vašeho Blahorodí ochladila a občerstvila, dvacet sous.“

Deset sous, dobrá.

5.) „Dále téhož data ochranný lék srdeční z dvanácti zrn protijedu, citronového syrobu, granátových jablek a jiných ingrediencí dle předpisu, pět liber.“ Ohó! Pane Fleurante, jen zvolna; budete-li takhle lidi dřítí, nebude nikdo chtít stonat; napíšeme čtyry franky, dvacet a čtyřicet sous. Tři a dva je pět a pět je deset a deset je dvacet. Tenhle měsíc měl jsem tedy jednu, dvě, tři, čtyři, pět, šest, sedm, osm medicin a jeden, dva, tři, čtyři, pět, šest, sedm, osm, devět, deset, jedenáct, dvanáct klystérů; minulý měsíc měl jsem dvanácte medicin a dvanáct klystérů. Pak se ovšem nedivím, že tenhle měsíc nejsem tak zdrav jako v měsíci minulém. Musím to říci svému tělesnému lékaři, panu Purgonovi, aby věděl, čím se řídit! Hej! Nikdo zde? Co se namluvím, aby mne nenechávali samotného, ale jako by hrách na stěnu házel! Na mou věru, již nevím, jak bych ty lidi zde udržel! (Vezme se stolu zvonek a zazvoní.)

Nikdo neslyší, ten zvonek je patrně slabý. Nikdo nejde. Cink klink! Cink, klink. Ti lidé jsou hluchí! Toinetto! Cink, klink, cink, klink, cink, klink! Jako bych ani nezvonil. To je husa! Cink, klink, cink, klink! Já se zlostí vzteknu!

(Nezvoní, ale křičí.)

Cink, klink, cink, klink, cink, klink! Aby vás všichni čerti! To je k nevíře! Ubohého nemocného nechat tak dlouho o samotě! Cink, klink, cink, klink, cink, klink! Ach Bože, Bože, oni mě tu nechají umřít! Cink, klink, cink, klink, cink, klink!

2 Argan, Toinetta.

TOINETTA

(vejde středem).
Vždyť již jdu!

Argan

Jen počkej, ty, ty mizero! Ty, ty nestydo!

Toinetta

(dělá, jako by se udeřila do hlavy).
Jděte mi k šípku s tou svou netrpělivostí! Děláte povyk, že byste z člověka duši vystrašil! Utíkala jsem jako blázen a vrazila jsem hlavou do okenice, až se mi v očích zajiskřilo.

- Argan (vztekle).
Ty, ty darebo!
- Toinetta Au -
- Argan Již celou hodinu -
- Toinetta Ouvé, ouvé!
- Argan Nechalas mě o samotě.
- Toinetta Ach, ich, ach -
- Argan Mlč, ty ničemnice, ať ti mohu aspoň pořádně vynádat!
- Toinetta To tak, já si udělám kvůli vám bouli, a vy mi ještě za to vynadáte!
- Argan Proč jsi nešla? Vždyť jsem se mohl kvůli tobě ukřičet!
- Toinetta A já si mohla kvůli vám hlavu urazit! Jsme si kvit!
- Argan Cože? Ta ničema!
- Toinetta Au! Au!
- Argan Nechat mě celou hodinu o samotě!
- Toinetta Ach, ach, ach!
- Argan Budeš mlčet, ty, ty - sic tě -
- Toinetta Ouvej, ouvej!
- Argan Jakže? Abych se nesměl s tebou ani vyvadit?
- Toinetta Pro mne za mne se vadte, jak chcete, já proti tomu nic nemám.
- Argan Tak ty mne, darebnice, nepustíš ani k slovu?
- Toinetta Vy se rád vadíte, já zas ráda pláču; každý podle svého gusta! Ouvej! Ouvej!
- Argan Dobrá, pro tentokrát toho nechme! Pojď a uklid' to vše rychle. Poslyš, jestli pak měl dnešní klystýr dobrý účinek?

Toinetta To by mi tak ještě scházelo. Ať si to prohlédne pan Fleurant, ten má z toho aspon užitek.

Argan Ať mám připravenou silnou polévku. Budu ji pít co nevidět.

Toinetta Tenhle pan Fleurant a pan Purgon umějí z vás tahat peníze; udělali si z vás dojnou krávu; měla bych věru chuť zeptat se jich, co vám chybí, že vám tolik předpisují.

Argan Mlč, tomu ty nerozumíš... snad bys nechtěla kontrolovat předpisy lékařů, ty všetečnice! Pošli mi sem moji dceru Angeliku, rád bych s ní o čemsi promluvil.

Toinetta Zde přichází, jako by uhodla vaše myšlenky!

3 Argan, Angelika, Toinetta.

Argan Pojď sem, Angeliko, přicházíš jako na zavo-
lanou, rád bych s tebou promluvil.

ANGELIKA Mluvte, otče, poslouchám.

Argan Počkej!
(Chytne se za břicho, k Toinettě.)
Rychle sem moji hůl! Přijdu hned!
(Odejde vpravo.)

4 Angelika, Toinetta.

Angelika (horoucně a nyvě).
Toinetto!

Toinetta Copak?

Angelika Podívej se na mne!

Toinetta Nuže? Už se dívám!

Angelika Toinetto!

Toinetta Nu, copak?

Angelika Zdali pak tušíš, o čem chci s tebou mluvit?

Toinetta Jak bych nevěděla: o svém milenci. Celý tý-

- den nemluvíme o ničem jiném a když nemůžete o něm mluvit bez přestání, nemáte nikde stání.
- Angelika Když to víš, proč o něm sama nezačneš? Takhle musím začínat vždycky já.
- Toinetta Ale vždyť mě ani nepustíte k slovu - to bys musila začít mluvit dříve, než vás uvidím.
- Angelika Ano, přiznám se ti, že bych o něm mluvila celý den a že se chápu s radostí každé záminky, kdy ti mohu otevřít své srdce. Ale poslyš, Toinetto, pověz mi upřímně: ty snad neschvaluješ moji lásku?
- Toinetta I pročpak?
- Angelika Snad bys chtěla, abych zůstala lhostejnou, když mi něžná, líčí svoje city?
- Toinetta I toto!
- Angelika Nezdá se ti, že to naše dobrodružné seznámení bylo jakýmsi pokynem nebes nebo osudu?
- Toinetta Ba právě.
- Angelika Nezdá se ti, Toinetto, že je krásně rostlý?
- Toinetta To si myslím!
- Angelika Že má v řeči, v jednání, vůbec v celém zevnějšku něco ušlechtilého, něco kavalírského?
- Toinetta To je moje řeč!
- Angelika A jak ohnivě umí mluvit! Co soudíš, Toinetto, miluje mě opravdu tak upřímně, jak říká?
- Toinetta Takové věci nejsou nikdy jisté, víte. Někdy mluví muži o lásce tak hezky, jako by opravdu cítili, co povídají - a zatím myslí Bůh ví co. Takových komediantů jsem již viděla - o je!
- Angelika Ale, Toinetto, co to mluvíš? Přece není možné, aby se přetvařoval!
- Toinetta Však se to brzy dovíte; učiní-li, co vám

včera psal a požáda-li o vaši ruku, dokáže nejlépe, zdali s vámi dobře smýšlí či ne.

Angelika Ach, Toinetto, oklame-li mne, nebudu věřit žádnému muži na světě.

Toinetta Pst, váš otec se vrací.

5 Argan, Angelika, Toinetta.

ARGAN Dobře, že tě vidím, milá dceruško. Mám pro tebe novinu, která tě dojistá překvapí. Právě jsem byl požádán o tvou ruku. Směješ se? Máš radost? To věřím. Jak slyšíš děvče o vdávání, neví radostí, kde má hlavu. Ó, přirodo, kterak jsi moudrá! Jak pozoruji, milé dítě, vdáš se velmi ráda!

Angelika Udělám všechno, drahý otče, co mi uložíte.

Argan Těší mne, že jsi tak poslušná; věc je tedy vyřízena a tys nevěstou.

Angelika Jak si přejete, otče, vaše vůle je mi svatá.

Argan Moje žena, tvá macecha, chtěla sice, abych tě dal do kláštera a tvoji sestru Louison také; to byla její nejmilejší myšlenka...

Toinetta (stranou).
Ta dobrá duše ví jistě proč.

Argan ...a proto nechtěla svolit k tomuto sňatku. Já ji však přemluvil.

Angelika Ach, otče, kdybyste věděl, kterak jsem vám vděčna za vaši dobrotu!

Toinetta (k Arganovi).
Na mou věru, milostpane, tohle se mi líbí. Jakživ jste neudělal nic moudřejšího.

Argan Toho člověka posud neznám, ale řeklo se mi, že s ním budu spokojen a ty též!

Angelika Ah, ovšem, drahý otče.

Argan Jakže? Což ty ho znáš?

- Angelika Nyní, když svolujete, mohu vám otevřít svoje srdce. Řeknu vám vše upřímně; my se známe. Před týdnem jsme se viděli po prvé, zamilovali jsme se, a on mi slíbil, že požádá o moji ruku.
- Argan To mi nikdo neřekl, ale tím líp, když se již znáte. Je prý to velký, hezký hoch...
- Angelika Ano, tatínku.
- Argan - pěkně rostlý -
- Angelika Velmi pěkně.
- Argan - příjemného chování -
- Angelika Velmi příjemného.
- Argan - vlídné tváře -
- Angelika Velice vlídné.
- Argan - vzdělaný a z dobré rodiny -
- Angelika Ah, ovšem -
- Argan - jedním slovem, řádný člověk -
- Angelika Nesmírně řádný -
- Argan - který mluví dobře latinsky a řecky -
- Angelika O tom nevím.
- Argan - a který bude ve třech dnech doktorem -
- Angelika On že bude doktorem?
- Argan Ovšem. Cožpak ti to neřekl?
- Angelika Ne. A kdo vám to povídal?
- Argan Pan Purgon.
- Angelika Cožpak ho pan Purgon zná?
- Argan To je otázka! Vždyť je to jeho synovec!
- Angelika Kleant že je synovec pana Purgona?
- Argan Jaký Kleant? Mluví přece o člověku, který

požádal o tvou ruku.

Angelika

Nu ovšem!

Argan

Nu a tot synovec pana Purgona, totiž syn jeho švagra doktora Diafoira a tento syn se jmenuje Tomáš Diafoirus, a ne Kleant, včera jsem ten snatek umluvil s panem Purgonem a panem Fleurantem a teď mi představí doktor Diafoirus svého syna. - Co se na mne tak díváš, jako bys spadla s oblak?

Angelika

Poněvadž mluvíte, otče, o někom docela jiném, nežli jsem myslila.

Toinetta

Jakže? Milostpane! Snad byste nechtěl vdát nevěstinku s takovým jménem za doktora?

Argan

Ovšem! Co je ti do toho, nestydatá figuro!?

Toinetta

Ale, Bože, jenom se nerozčilujte! Jak člověk řekne slovo, začnete hubovat. Cožpak si nemůžeme promluvit klidně? Začneme tedy, ale chladnokrevně: Proč jste, milostpane, svolil k tomu snatku?

Argan

Proč? Protože při svém stáří a při své chorobě chci mít doktora zetěm a doktory v příbuzenstvu; protože si chci zajistit rychlou pomoc ve své nemoci, protože chci mít v rodině prameny všech léků, receptů a konsultací...

Toinetta

To jsou pěkné důvody! Ale, ruku na srdce, milostpane, jste opravdu nemocen?

Argan

Zdali jsem nemocen? Zdali jsem nemocen? Nestoudná osobo! Co to blábolíš? Toť se ví, že jsem nemocen! Ptej se mých lékařů, jestli jsem nemocen.

Toinetta

Nuže, dejme tomu, že jste nemocen, a to těžce, velmi těžce; povážlivěji, nežli si myslíte - dobrá. Vaše dcera si vezme muže pro sebe, a ne pro vás a poněvadž není nemocna, nepotřebuje za muže doktora.

Argan

Potřebuje ho, a to pro mne; zdárná dcera má býti ráda, může-li svým snatkem prospěti nemocnému otci.

Toinetta

Smím vám, milostpane, dátí přátelskou radu?

- Argan Jakoupak?
- Toinetta Pustte ten sňatek z hlavy.
- Argan A proč?
- Toinetta Protože vaše dcera k němu nesvolí.
- Argan Že k němu nesvolí?
- Toinetta Ovšem že ne...
- Argan Moje dcera že...?
- Toinetta Ano, vaše dcera k němu nesvolí. Řekne vám, že doktor Diafoirus i jeho syn Tomáš Diafoirus, jakož i všichni Diafoirové na celém světě jsou jí docela vosk...
- Argan Ale mně nejsou vosk! Ostatně ten sňatek bude výhodnější nežli se zdá. Tomáš Diafoirus jest jediný syn svého otce, a tudíž jeho jediný dědic; mimo to pan Purgon, který nemá ženy ani dětí, upíše mupři této příležitosti celé svoje jmění a pan Purgon má osm tisíc liber renty.
- Toinetta Nu, ten popravil hezkých pár lidí, nežli si nashromáždil takové jmění.
- Argan Osm tisíc renty, to už vydá, a což teprve jmění jeho otce!
- Toinetta To je všechno hezké, ale jak jsem řekla: rádím vám důvěrně a mezi námi, abyste jí vybral jiného muže; proto se přece nenarodila, aby byla ženou nějakého Diafoirusa.
- Argan Ale já to chci...
- Toinetta Eh, fi! Nemluvte takové věci!
- Argan Cože?
- Toinetta Abyste tak nemluvil!
- Argan Proč?
- Toinetta Mohlo by se myslit, že to říkáte jen tak.
- Argan Ať si každý myslí, co mu libo; já povídám,

že moje dcera učiní - co si budu přát já.
Toinetta Věřte mi, že neučiní.
Argan Však já ji donutím!
Toinetta Uvidíme!
Argan Sice ji dám do kláštera!
Toinetta Do kláštera?
Argan Ano, do kláštera!
Toinetta Nu, dobrá!
Argan Pročpak dobrá?
Toinetta Protože ji tam nedáte.
Argan Že ji tam nedám?
Toinetta Ne!
Argan Na to bych se podíval! To je k smíchu! Já že nedám svou dceru do kláštera, budu-li chtít?
Toinetta Povídám vám, že ne.
Argan Rád bych věděl, kdo by mi v tom mohl zabránit.
Toinetta Vy sám.
Argan Já?
Toinetta Ano, vy. Vždyť nemáte k tomu srdce.
Argan Oho!
Toinetta Vy žertujete.
Argan Ó ne, nežertuji!
Toinetta Otcovská láska vám nedovolí.
Argan Nebudeme se jí ptát.
Toinetta Až vyroní vaše dcera nějakou slzičku, až vás vezme okolo krku a řekne něžně „drahý, zlatý tatínku“, budete se svou přísností v koncích.

- Argan To jí nepomůže!
- Toinetta Ba pomůže. Copak vás neznám? Vy jste dobrák
- Argan Nejsem dobrák, to si zakazuji.
(Hněvivě.)
Umím být zlým, jen když chci, to si pamatuji
- Toinetta Zvolna, milostpane, nezapomínejte, že jste nemocen.
- Argan Pravda. - Ale teď jí nařizuji se vši přísno-
stí, aby si vzala muže, kterého jsem jí vy-
bral.
- Toinetta A já jí to se vši přisností zakazuji!
- Argan Kdepak to jsme, že si služka dovoluje mluvit
takhle s pánem?
- Toinetta Neví-li pán, co dělá, může vždycky rozumná
služka ukázat pánovi správnou cestu.
- Argan (běží za ní).
A pán může vždycky takové služce ukázat dv-
ře!
- Toinetta (se mu vyhne a postaví mu v cestu ži-
dli).
Konám pouhou povinnost, stavím-li se proti
věcem, které by vám způsobily hanbu.
- Argan (běží za ní s holí).
Jen počkej, však já tě naučím slušnosti.
- Toinetta (prchající).
Vy byste snadno vyvedl nějakou hloupost, a
to bych nerada.
- Argan Prokletá darebo, já tě zabiju!
- Toinetta A hečte! Zlobte se, jak chcete, k tomu sna-
nesvolím.
- Argan Mlčíš, figuro! Nebo mne raní šlak!
- Toinetta Vaše dcera si toho vašeho Diafoirusa nevez-
- nevezme - nevezme -
- Argan (marně ji honí, zastaví se u stolu
vlevo).

Angeliko, prosím tě, podrž mi tu darebnici!

Angelika Ale, tatínku, vy to odstūněte!
(Odběhne.)

Argan Nepoddržíš-li mi ji, prokleju tě!

Toinetta (utíkajíc).
A já ji vydědím, poslechně-li vás!
(Odběhne.)

Argan (klesne do lenošky).
Ach, ach, já se zalknu, tohle bude moje smrt.

6 Belina, Argan.

Argan Dobře, že přicházíš, ženuško.

BELINA Co je ti, ubohý, mužičku?

Argan Prosím tě, pomoz mi!

Belina Copak se děje, miláčku?

Argan Pojď sem, má holubičko!
(Objímá ji.)

Belina S radostí, srdíčko! Copak se ti stalo?

Argan Ti mi dali! Rozzlobili mně, že jsem mohl
z toho umřít!

Belina Kdopak?

Argan Ta tvoje Toinetta; to je drzá holka, až hrů-
za!

Belina Jenom se nerozčiluj, prosím tě!

Argan Ta mě dopálila, drahoušku!

Belina Jen se už nezlob, zlatoušku!

Argan Pomysli si, čeho se opovážila: řekla mi, že
ani nejsem nemocen, že si to jen myslím.

Belina Ale to je nestydatost! Ty a zdrav!

Argan Ty víš, jak mi je.

Belina Ovšem, ovšem.

Argan Ta ničemnice mě dožene do hrobu.

Belina Už se zas rozčiluješ.

Argan Copak za to mohu, když za to nemohu? Řekl jsem ti již tolikrát, abys ji vyhnala a po řád je zde.

Belina Ale, Bože, každá služka má své vady. Pro dobré vlastnosti musí člověk snášet špatné. Tahle je obratná, pečlivá, pilná a co hlavně ho, věrná! Víš, jak musí být člověk za naší doby opatrný, najímá-li služebnictvo! Hé! Toinetto!...

7 Argan, Belina, Toinetta.

TOINETTA Tu jsem, milostpaní!

Belina Pročpak tak zlobíš mého muže?

Toinetta (sladounce).
Já že ho zlobím? Milostpaní žertuje; vždyť pořád jen myslím, jak bych se milostpánovi zavděčila!

Argan I ty kočko falešná!

Toinetta Milostpán pravil, že chce slečinku zasnoubit se synem pana Diafoirusa; já mu řekla, že to byl sice snatek výhodný, ale že by přec bylo líp, kdyby ji dal do kláštera.

Belina Ale, mužičku, to přece není nic zlého, ona pravdu.

Argan Snad bys jí, drahoušku, nevěřila? To je pěkné kvítí! Teď je jako med - ale před chvílí

Belina Dobře, mužičku, vždyť ti věřím, jenom se nerozčiluj! Poslouchej, Toinetto, rozčlobíš-li ještě jednou mého muže, vyženu tě. Tak! A mi přines pánův kožich a několik podušek, abych jej mohla pohodlně usadit do jeho ležácké nočky. Že tu můžeš, drahoušku, takhle sedět. Stáhni si čepičku přes ouška. Víš, že máš

hned rýmičku, nafouká-li ti do ouška.

Argan Děkuji ti, ženuško, za tvou pečlivost, vím, že mě máš ráda, ty jediná!

Belina (rovná mu podušku).
Zvedni se trochu, mužičku, abych ti mohla podstrčit poduštičku. Tak: tuhle ti dám na jednu stranu, tuhle na druhou a tuhle dozadu, aby ses mohl pořádně opřít; tak! A teď ještě jednu pod hlavu!

Toinetta (mu tiskne hrubě podušku na hlavu).
Tu máte, aby vám nenafoukalo do ouška.

Argan (vztekle vyskočí a hází po prchající Toinettě všechny podušky).
I ty opice, ty mě chceš udusit?

§ Argan, Belina.

Belina Pomalu, pomalu! Copak se ti stalo?

Argan (klesne do lenošky).
Ach, ach! To je má poslední hodina!

Belina Proč se tak zlobíš? Vždyť ona to myslela dobře!

Argan Ty nevíš, drahoušku, kterak je ta osoba zlo-
myslná. Teď mě schválně rozzlobila; osm me-
dicin a dvanáct klystérů sotva postačí, aby
mě přivedly zase do dobré míry.

Belina Prosím tě, jenom se upokoj.

Argan Ano, drahoušku, tys má jediná útěcha.

Belina Cukroušku!

Argan Abych ti, zlatoušku, dokázal, jak si vážím
tvé lásky, uděláme tu poslední vůli, jak
jsem ti slíbil!

Belina Ale, hošíčku, prosím tě, nemluvme o tom,
mohlo by mi to srdce utrhnout; jak jen sly-
ším o poslední vůli, chvěji se na celém tě-
le.

Argan Řekl jsem ti, že zavolám tvého notáře.
 Belina Ten je u mne, přivedla jsem ho náhodou s sebou...
 Argan Ať tedy vejde.
 Belina Má-li žena svého muže tak ráda, jako já tebe drahoušku, nesmí si na takové věci ani vzpomínout!
 (Dojatá.)

9 Pan de Bonnefoi, Belina, Argan.

Argan Jen dál, pane Bonnefoi, jen dál. Prosím vás posadte se. Moje žena mi řekla, že jste hodný muž a její dobrý přítel; proto bych rád, aby s vámi promluvila o mé závěti.
 Belina Ach, ach! Nejsem věru ani s to, abych o těchto věcech mluvila!
 BONNEFOI Vaše žena mi vyprávěla, kterak se chcete o ni postarat, musím vás však upozornit, že nemůžete své ženě v závěti nic odkázat.
 Argan Proč?
 Bonnefoi Příčí se to našim právním zvyklostem. Za našich poměrů mohou si manželé učinit darování pouze za živa, a to pouze tehdy, nemají-li děti.
 Argan Tot mrzutý zvyk, že nemůže manžel nic odkázat své ženě; která ho něžně miluje. Měl by věru chuť poradit se se svým advokátem.
 Bonnefoi Advokátů se neptejte, ti bývají v těchto věcech náramně přísní a domnívají se, že obejmít zákon je. Bůh ví, jaký zločin! Musíte se poradit s lidmi, kteří jsou povolnější. Stěží, že umíme v takových případech zákonu trochu pomoci, jinak by nám za naše řemeslo nedal nikdo ani sous.
 Argan Moje žena mi řekla, milý pane, že jste muž velice obratný a moudrý... Povězte mi, prosím vás, jak to udělat, aby moje jmění dost

lo se jí, a ne dětem?

Bonnefoi Jak to udělat? Vyberte si hezky zticha někoho, kdo je důvěrný přítel vaší ženy a tomu odkážete v obvyklé závětní formě, co můžete a chcete, a tento přítel odevzdá všechno vaší ženě. Ostatně, můžete jí dát něco na hotovost již za živa. Obligace - hotové peníze - cenné papíry - záleží to od vašeho volného uvážení -

Belina Bože, načpak se tím vším moříš? Kdyby se ti, drahoušku, něco stalo, nepřežila bych tě.

Argan Děkuju ti, zlatoušku.

Belina Kdyby mě stihlo neštěstí, že bych tě ztratila...

Argan Drahá ženuško...

Belina ...můj celý další život by nestál za nic.

Argan Moje hrdličko!

Belina Raději bych za tebou skočila do hrobu, jen abys viděl, jak tě mám ráda!

Argan Nemluv tak, drahá, věrná ženo! Vždyť mi pukne srdce! Jenom se, prosím tě, upokoj!

Bonnefoi (k Belině).
Na slzy je času dost.

Belina Ach, pane, vy nevíte, co to je, miluje-li žena upřímně svého muže...

Argan Umru-li, bude mi pouze líto, že nemáme, drahoušku, spolu děti. Pan Purgon chtěl mi sice v té záležitosti pomoci, ale...

Bonnefoi Inu, co není, může ještě být.

Argan Víš co, drahoušku, udělám závět, jak mi ten pán radí; dám ti dvacet tisíc franků ve zlatě, které mám schovány ve stěně své ložnice a mimo to dvě směnky.

Belina I ne, to nedělej, mužičku... To bych nepřežila... Kolik jsi řekl, že máš v ložnici?

Argan Dvacet tisíc franků.

Belina Ne, nemluvme o penězích, holoubku... trhá to srdce... A na kolik jsou to ty směnky?

Argan Jedna na čtyři, druhá na šest tisíc frank

Belina Všecky statky světa nejsou mi ničím vedle tebe...

Bonnefoi (k Arganovi).
Sepíšeme tedy závět?

Argan Ano, pane; ale pojďme do mého kabinetu, a nás nikdo nevytíhoval. Poďej mi rámě, drahoušku.

Belina S radostí, mužičku.

(Odejdou.)

10 Toinetta, Angelika.

TOINETTA Jsou tam s nějakým advokátem. Zaslechla i něco o poslední vůli. Vaše macecha nespí; patrně navádí otce k nějakému kroku, který nebude ve váš prospěch.

ANGELIKA Vidělas, Toinetto, co se mnou chystají. N opouštěj mě v mé tísní, prosím tě...

Toinetta Jak bych vás mohla opustit. Raději bych u la. Nechte mě jednat; přičiním se všemožn abych vám pomohla.

Angelika Především hleď zpravit Kleanta o tom snat který otec obmyslí.

Toinetta Tuto úlohu nemohu svěřit nikomu, leda sta mu lichváři Polichinellovi, který mě zbož je; z lásky k vám mu řeknu nějaké vlídné vo a on to učiní. Ale pozor! Co to slyším Slyším housle a zpěv Polichinellův!

Belina (v domě).
Toinetto!

Toinetta (k Angelice).

Aha, volají mne. Jakmile se setmí, půjdu za
ním. Spolehněte se na mne! - Co poručíte,
milostpaní?

O P O N A

PRVNÍ MEZIHRA

U l i c e.

P o l i c h i n e l l e. chce dělat v noci své milence zastaveníčko. Nejprve jej vyruší housle, na které se zlobí a pak jej vytrhne hlídka, skládající se z h u d e b n í k ů a t a n e č n í k ů.

↑ Polichinelle.

POLICHINELLE Ó lásko, ó lásko, ó lásko! Ubohý Polichinelli, jakou to čertovu myšlenku sis nasadil do hlavy. Ty pošetilče! Opouštíš svůj obchod, zanedbáváš svoje práce, nejíš, skorem ani nepiješ, v noci nespíš, a to všechno kvůli komu? Kvůli holce, která má čerta v těle, která tě podvádí a která si tropí posměch z každého tvého slova. Ale, marné řeči! Ty, lásko, tak velíš, a proto musím bláznit, jako jiní! - Ovšem, mému věku to zrovna nesluší, ale co dělat. Člověk není moudrý, jak si zmine, a staré mozky blázní někdy hůře nežli mladé. Zkusím, zdali by se mi snad podařilo ochotit tu moji tygřici. Zaspívám jí serenádu. Nic není tak dojemného, jako když milenec pěje o svém bolu zavřeným dveřím své milenky
(Vezme kytaru.)
Tímhle se budu doprovázet. Ó noci, drahá noci! Zanes moje milostné lkání až k lůžku mé ukrutné milenky...

(S E R E N Á D A.)

2 Polichinelle, hlídka.

(Hlídka jde ulicí a slyšíc hluk běží k Polichinellovi.)

STRÁŽNÍK

(zpívá).

Kdo to? Kdo to? Kdo to?

Polichinelle

(tiše).

Který čert je zase tohle? Místo řeči zpívá!

(Polekán.)

Já to, já to, já to!

Strážník

Kdo je ten já? Kdo je ten já?

Polichinelle

Já, já, já, já, já, já!

Strážník

Chci vědět jméno, a to hned.

Polichinelle

(směle).

Potřebuješ všechno vědět.

Strážník

Sem, milí přátelé, jen sem!
Zde toho smělce odvedem!

(B A L E T.)

(Přijde celá hlídka a hledá po tmě Polichinella. Z dálky zní opět h u d b a.)

Polichinelle

Kdo je to? Bezpochyby nějakí taškáři! He? Ho-
la, sluhové, moji liče, pojdte sem! Jaká to
drzost mne takhle napadnout! Já jim ukážu,
zač je toho loket! Moji sluhové ze Champagně
/čti Sampaně/, Poitevine, /čti Poatvin/, Pi-
kardi, Baskové, Bretonci. Podejte mi můj
mušket.

(Dělá, jako by vystřelil.)

Bum!

(Hlídka klesá a dává se na útěk.)

3 Polichinelle.

Polichinelle

Ha, ha, ha, ha...! To jsem jim nahnal stra-
chu. Hlupáci, bojí se mne a já jich. Jen

chytře na lidi. Kdybych si nebyl hrál na velkého pána a kdybych nebyl býval hrdinou, byli by mě sebrali. He, he, he!

(S t r á ž e se vrátí a slyšíce, co praví, chopí jej za límec.)

4 Polichinelle, stráže.

(Tančí a zpívají.)

STRÁŽE Ah, zrádče, lotře, tys to, čert tě vem,
ty ničemo, ty blbče, zbujníku,
tys dareba a lump a zloděj, taškář, spřež,
ty dělat strach nám chceš?

Polichinelle Tím, pánové, to, já byl opilý.

Stráže Ne, neoslyšte ho; žádných caviků!
Čas, bychom moresům tě učili;
s ním do žaláře ve mžiku!

Polichinelle Pánové, nejsem žádný zloděj!

Stráže Jen pojďte!

Polichinelle Jsem zdejší měšťan, věřte mi.

Stráže Jen pojďte!

Polichinelle A pročpak?

Stráže Pojďte, pojďte, pojďte!

Polichinelle Pánové, prosím, pusťte mne!

Stráže Ne.

Polichinelle Prosím vás!

Stráže Ne!

Polichinelle Ne?

Stráže Ne.

Polichinelle Prosím!

Stráže Ne, ne!

Polichinelle Pánové!

Stráže Ne, ne, ne!

Polichinelle Prosím vás!

Stráže Ne, ne!

Polichinelle Pro vše svaté!

Stráže Ne, ne!

Polichinelle Smilování!

Stráže Ne, neslyšte ho, žádných caviků!
Čas, abychom moresům tě učili!
S ním do žaláře ve mžiku!

Polichinelle Cožpak vás, pánové, pranic neobměkčí?

Stráže Dosud lehce s námi jednat jest,
jsme vlídní víc, než lze si pomyslit.
Šest pistolí sem dejte na propití
a pustíme vás, na svou čest!

Polichinelle Věřte mi, pánové, že nemám u sebe ani zbla.

Stráže A nemáte-li u sebe peněz hned,
tu k volbě buďte odhodlán:
Buď do zad štulců dvacet pět
anebo holí dvanáct ran!

Polichinelle Musím-li si vybrat, volím raději štulce!

Stráže Nuž, hezky pozor dejte
a rány počítejte.

(B A L E T. Stráže tančí a dávají mu
dle rytmu štulce.)

Polichinelle Jeden, dva, tři, čtyři, pět, šest, sedm,
osm, devět, deset, jedenáct, dvanáct,
třináct, čtrnáct, patnáct!

Stráže Jak? Myslíte, že přehnete!
O ne, vy zrovna začnete!

Polichinelle Ale, pánové, vždyť již necítím hlavu.
Vy jste mi ji pořádně natloukli.
Dejte mi raději holí, ale štulce už ne.

Stráže Nu, budiž, jestli štulce moc vás bolí,
tož dostanete holí!

(B A L E T. Stráže jej tlukou holí.)

Polichinelle (počítá).
Jedna, dvě, tři, čtyři, pět, šest,
Ach, ach, ach! Již to nevydržím.
Tu máte, pánové, těch šest pistolí
a nechte mne!

Stráže Nu ovšem, jak přejete si, hned se stane.
Sbohem, pane, sbohem buďte, vzácný pane!

Polichinelle Pánové, dobrou noc!

Stráže Sbohem, pane, sbohem buďte, vzácný pane!

Polichinelle Moje poklona!

Stráže Sbohem, pane, sbohem buďte, vzácný pane!

Polichinelle Šťastnou dobrou noc!

Stráže Sbohem, pane, sbohem buďte, vzácný pane.

Polichinelle A na shledanou!

(B A L E T. Všichni tančí z radosti
nad penězi.)

O P O N A

DRUHÉ DĚJSTVÍ

11 Kleant, Toinetta.

TOINETTA

(nepoznávajíc Kleanta).
Co si přejete, pane?!

KLEANT

Co si přeji?

Toinetta

Ah, to jste vy! To je překvapení! Co zde hledáte?

Kleant

Rád bych poznal svůj osud, promluvil s rozkošnou Angelikou a zeptal se jí, co je pravdy na tom nešťastném snatku, o kterém jsem právě slyšel.

Toinetta

S Angelikou nemůžete mluvit, kdy se vám zlíbí; Což jste neslyšel, jak přísně ji hlídají, že nesmí ani vyjít ani s nikým mluvit?

Kleant

Vždyť také sem nepřicházím jakožto Kleant, jako milenec, ale jakožto zástupce jejího učitele, který mne sem poslal vyučovat slečnu hudbě.

Toinetta

Výborný nápad! Ale zde přichází její otec. Ustupte na chvíli, řeknu mu, že jste zde!

12 Argan, Toinetta.

ARGAN

(nevidí Toinettu, myslí, že je sám).
Pan doktor Purgon mi poradil, abych každého rána dvanáctkrát přешel svůj pokoj, ale já jsem se ho zapomněl zeptat, zda myslel po

délce, či jen po šířce.

Toinetta Milostpane, je tu...

Argan Nekřič tak! Otrásáš mi mozkiem. Cožpak nevíš, že se nesmí na nemocné hulákat?

Toinetta Chtěla jsem říci...

Argan Budeš mluvit tiše!

Toinetta Milostpane...
(Dělá, jako by mluvila.)

Argan Co povídáš?

Toinetta Povídám, že...
(Dělá zase, jako by mluvila.)

Argan Co chceš říci?

Toinetta (nahlas).
...že je zde jakýsi člověk, který by rád s vámi mluvil.

Argan Kde je? Ať vejde!
(Toinetta pokyne Kleantovi, aby předstoupil.)

13 Argan, Kleant, Toinetta.

KLEANT Dobré jitro, pane.

Toinetta (ke Kleantovi).
Nemluvte tak nahlas, ať neotřesete milostpánovi mozek.

Kleant Těší mne, pane, že jste opět povstal; vidím, že se vám daří mnohem lépe.

Toinetta (dělá, jako by se zlobila).
Cože? Že se mu daří lépe? To se pěkně mýlíte. Milostpánovi je pořád špatně!

Kleant Slyšel jsem, že je pan Argan nyní zdravější a skutečně, vypadá velmi hezky.

Toinetta Náš pán že vypadá hezky? Člověče, kam jste dal oči? Kdybyste řekl, že vypadá špatně, náramně špatně. Ti hloupí lidé mluví a nevědí co. Ještě nikdy mu nebylo tak zle jako teď.

Argan Ona má pravdu.

Toinetta Milostpán sice chodí, spí, jí a pije jako jiní lidé, ale to jen proto, aby dal nájevo, že ještě neumřel, ale proto přece je na smrt nemocen.

Argan Ovšem!

Kleant Kterak vás lituji, pane. Dovolte však, abych se vám představil! Jsem - učitel, který vyučuje zpěvu vaši slečnu dceru, musil na několik dní na venek a poněvadž jsem jeho důvěrný přítel, posílá mne, abych vyučoval slečnu místo něho. Bojí se totiž, aby za jeho nepřítomnosti nezapomněla, co již umí.

Argan To je pravda.
(K Toinettě.)
Zavolej Angeliku!

Toinetta Snad by bylo lépe, kdybych dovedla pána do jejího pokoje.

Argan To tak, jen ji zavolej!

Toinetta Nebudou-li sami, nemůže ji pořádně vyučovat.

Argan Pročpak ne?

Toinetta Vždyť vám bude z té muziky hlava brnět; ve vašem stavu může vám každá maličkost otrást mozkiem.

Argan I ne; mám hudbu rád a bude mi milo poslouchat, ovšem.

Toinetta Ah! Tu přichází!

14 Argan, Angelika, Kleant.

Argan Jen dále, dceruško. Tvůj učitel zpěvu někam

- odejel a požádal toho pána, aby jej zastupoval!
- ANGELIKA (pozná Kleanta).
Nebesa!
- Argan Co je ti? Jsí tak překvapena! Tak zaražena.
- Angelika Ano... ctče...
- Argan Pročpak?
- Angelika Jak by ne? Je to prapodivná náhoda.
- Argan Náhoda? Jaká náhoda?
- Angelika Dnes v noci se mi zdálo, že jsem byla v náramných nesnázích; tu se mi objevil muž, úplně podobný tomuto pánovi a zachránil mě. Proto jsem tak překvapena, neboť zrovna tak viděla jsem jej v myšlenkách po celou noc.
- Kleant Bláze tomu, na koho myslíte v bdění, či ve snách; byl bych přestásten, kdybych vás směl vysvobodit z jakýchkoli nesnází! Učinil bych milerád všechno na světě -
- Toinetta (k Arganovi).
Na mou věru, milostpane, teď vám dávám úplně za pravdu a odvolávám všechno, co jsem prve řekla. Pan Diafoirus se svým synem přicházejí vás navštívit. To budete mít zetě! Je to ten nejhezčí a nejduchaplnější mladík, co jsem kdy viděla. Promluvil pouze dvě slova, ale já jsem u vytržení. Slečinka bude dojísta okouzlena; jak by ne!
- Argan (ke Kleantovi).
Jen zůstaňte, pane. Vdávám totiž dceru a teď jí přivádějí ženicha, kterého posud nezná. Ženich mé dcery je syn obratného lékaře a za několik dní se vezmou.
- Kleant Tak? To je zajímavé.
- Argan Vyřídte, prosím, jejímu učiteli, ať přijde na svatbu.
- Kleant Nebojte se, nezapomenu.
- Argan A vy můžete přijít též. Můžete nám aspoň něco zahrát do tance.

Kleant Děkuju vám - tuze velká čest.

Toinetta Pozor! Zde přicházejí!

15 Pan Diafoirus, Tomáš Diafoirus, Argan,
Angelika, Kleant, Toinetta, sluhové.

Argan (sáhne na noční čepici, ale nesundá ji).
Prosím za odpuštění, pane -. Pan Purgon mi
zakázal snekat. Jste také doktor a víte, jaké
by to mohlo mít hrozné následky.

DIAFOIRUS Navštěvujeme nemocné, abychom jim pomohli, a
ne abychom je obtěžovali!
(Dá se s Arganem do řeči.)

Argan Přijímám, pane -

Diafoirus Přicházíme, pane -

Argan - s velikou radostí -

Diafoirus - můj syn Tomáš a já -

Argan - čest, kterou mi prokazujete -

Diafoirus - abychom vám, pane -

Argan - a byl bych milerád -

Diafoirus - vyjádřili svoje potěšení -

Argan - k vám přišel -

Diafoirus - nad vaší vzácnou přízní -

Argan - abych vás o tom ujistil -

Diafoirus - protože nám chcete prokázat čest -

Argan - ale víte - pane -

Diafoirus - a zamýšlíte -

Argan - že ubohý nemocný -

Diafoirus - přijati nás do svého příbuzenství -

Argan - nemůže dělat - co by chtěl -

- Diafoirus - chci vás jen ujistit -
- Argan - a proto musím vám to říci zde -
- Diafoirus - že ve všem, co spadá v náš obor -
- Argan - užiju každé příležitosti -
- Diafoirus - jakož i za každé potřeby -
- Argan - abych vám dokázal -
- Diafoirus - budeme vždy ochotni -
- Argan - že jsem vám s celým svým domem k službám.-
- Diafoirus - dokázat vám svoji náklonnost skutkem.
(K synovi.)
Nuže, Tomášku, přistup a přednes tu svoji poklonu.
- TOMÁŠ (k otci).
Začneme tedy s otcem?
- Diafoirus Ano.
- Tomáš (k Arganovi).
Otčený pane! Pozdravuji, uznávám, miluji a zbožňuji ve vás svého druhého otce; ale dovolím si říci, že jsem vám mnohem více povinen nežli otci prvnímu. Otec první mě sice zplodil; vy však jste mne zvolil za vlastního mezi tisíci a obdařil svou přízní. Tím vzácnější jest mi moje příští synovství, za které vám již předem co nejpokorněji a nejuctivěji děkuji.
- Toinetta Sláva školám, ze kterých vycházejí lidé tak učení!
- Tomáš (k otci).
Tati, bylo to dobře?
- Diafoirus Optime.
- Argan (k Angelice).
Nuže, kvítej pána.
- Tomáš (k otci).
Mám ji políbit?
- Diafoirus Ovšem, ovšem!

Tomáš

(k Angelice).
Madame /čti: madam = paní/, vším právem dala vám nebesa jméno jedné z nejkrásnějších květin...

Argan

To není má žena - to je moje dcera.

Tomáš

A kdepak je milostivá?

Argan

Přijde hned.

Tomáš

Tati, mám počkat, až přijde?

Diafoirus

Udělej zatím poklonu slečně.

Tomáš

Spanilomyslná slečno! Jako přírodovědci pozorovali, že květina nazvaná slunečnice se vždycky k slunci obrací, tolikéž se bude nyní srdce moje obracet k zářícím hvězdám vašich zrakův, jakožto k jediné své naději. A proto dovolte, spanilomyslná slečno, abych dnes na oltáři vašich přebův obětoval toto svoje srdce, které nezná jiné touhy a ctižádosti, nežli aby, pokud bije, po celý svůj život bylo vašim nejpokornějším, nejposlušnějším a nejvěrnějším sluhou a manželem.

Toinetta

To se hned pozná študovaný pán! Ten umí hezky mluvit jako z lonského kalendáře!

Argan

(ke Kleantovi).
Nuže, co tomu říkáte?

Toinetta

Umi-li také tak dobře léčit - všechna čest.

Argan

(k panu Diafoirusovi).
Jak vidíte, pane, celý svět se obdivuje vašemu synovi; jste šťasten, že máte takové dítě.

Diafoirus

Milý pane, neříkám to proto, že jsem jeho otec, ale jen co je pravda: mám skutečně proč býti s ním spokojen. Každý, kdo ho spatří, musí uznat, že je to mladík veskrze dokonalý. Již ve svých dětských letech nebýval nikdy, jak se říká, čipera, ba naopak, na svůj věk byl klidný, mírný, nemluva. Ještě v devíti letech neznal ani písmeny. Co na tom, pomyslí si. Do mramoru nepíše se tak snadno jako do písku, ale ono písmo déle trvá. A právě ta okolnost, že všechno těžce

chápal, byla mi zárukou jeho příští dobré soudnosti. Dobrý lékař, říkal jsem, nesmí nic chápat. Musí stát na zásadách a thesích /čti tezí/, které převzal od svých předchůdců a na těch nezlomně trvat. Lékařství jest jediná věda, která se nemění. A proto lékař, který se nedá másti stavby nemocného a trvá na svých zásadách, je mi vzorem lékaře. Tímto vzorem budoucího lékaře je můj syn.

Tomáš

(vytáhne z kapsy veliký závitek a podává jej Angelice).

Právě proti stoupencům theorie o běhu krve jsem hájil větu, kterou s vaším dovolením (ukloní se Arganovi) osměluji se podati slečně jakožto prvotinu svých učených prací.

Angelika

Co bych s tím, pane, dělala, vždyť já těm věcem nerozumím.

Toinetta

(vezme závitek).

Jen to sem dejte; pověsíme si to ve svém pokoji za rámeček.

Tomáš

(se kloní zase Arganovi).

Zároveň, dovolí-li pan otec, zvu vás, slečno, na některý příští den k pitvání mrtvoly, při čemž budu mít podrobný výklad. Doufám, že vás to pobaví.

Toinetta

Jak by ne. Jiní zvou své milenky do divadla a na koncerty; ale pozvat svoji dámu k pitvě, toť bude rozhodně galantnější.

Diafoirus

Pojď blíž, Tomášku. Co pak se týče vlastností potřebných k manželství, je to chlapík statný, který dovede zplodit řadu zdravých potomků - - aspoň povahu k tomu má!

Argan

Zanýšlel jste, pane, poslat jej ke dvoru, aby se stal osobním lékařem některého velkého pána - je-liž pravda?

Diafoirus

Upřímně řečeno, milý pane, být lékařem velkého pána, není pranic příjemného; mně aspoň bylo vždycky milejší sloužit občanstvu. Tu lékař není nikomu zodpověden a řídí-li se jen běžnými zvyky a pravidly, nemusí se o nic starat. Ale rozstůně-li se velký pán, žádá na lékaři, aby ho uzdravil.

Toinetta To je dobré! Kterak mohou ti hloupí lidé od vás doktorů žádat, abyste je uzdravili! K tomu přece nejste doktorem: shrábnete pěkně svůj honorář a napíšete nějaký ten recept, ale uzdravení je věcí nemocných; ať se uzdraví, když chtějí!

Diafoirus Velmi dobře. Naší povinností jest léčit lidi podle pravidel, uzdravití se je věcí jejich konstituce a vůle Boží.

Argan (ke Kleantovi).
Milý pane, nestůjte tady jako zařezán a ukažte ctěné společnosti, jak krásně moje dcera zpívá. Předvádějí-li se přednosti ženichovy, ať se také vidí dobré stránky nevěsty.

Kleant (vytržen z dumání).
Čekal jsem pouze na váš rozkaz, pane. Zazpívám se slečnou scénu z nové opery, která se právě dává.
(Dává Angelice list.)
Zde, slečno, jest váš hlas.

Angelika Ale vždyť...

Kleant (tiše k ní).
Nezpečujte se, prosím vás; vysvětlím vám, co se v té scéně děje.
(Nahlas.)
Nemám sice pěkný hlas, ale snad přece postačí; ctěná společnost mi odpustí, zpívám jen proto, aby mohla zpívat slečna.

Argan Jsou ty verše hezké? Povězte nám stručně děj!

Kleant Děj kusu je tento. Pastýř poslouchá divadlo, které právě začíná; vtom se ozve vedle něho jakýsi hluk. Pastýř se ohlédně a vidí, že jakýsi surovec hrubě uráží sličnou pastýřku. Ihned se ujme pohlaví, jemuž všichni muži jsou povinni úctou a dvorností; a pokáráv, surovce za jeho drzost, přistoupí k pastýřce. I vidí před sebou mladou dívku, která roní nejkrásnější slzičky z nejkrásnějších očí, jaké kdy viděl. Ach, pomyslí si, je-li to možné, aby někdo ublížil dívce tak roztomilé? Jenom netvor, jenom barbar mohl by zůstat chladným při těchto slzách. I hledí krásné ty slzičky zastavit a hezká pastýřka hledí zase děkovat mu za tu jeho službu; ale činí

to způsobem tak rozkošným a vřelým, že jí nemůže ubohý pastýř odolát. - Každé její slovo, každý pohled jest jako střela, která raní jeho srdce. Je něco na světě, praví k sobě, co by zasluhovalo díky tak roztomilé? A co všechno by člověk učinil, jaké služby a jaká nebezpečí by podstoupil s největší radostí, když by si mohl získat, třeba jenom na chvíli, vděk té vzácné duše? Přemožen vášnivou svou láskou, rozhodne se, že požádá o ruku té krásné dívky, bez které nemůže žít. Ona svolí; ale zároveň mu sdělí, že otec jí zaslíbil jinému, a že se všechno chystá k svatbě. Představte si, jaká to rána pro srdce ubohého pastýře! Smrtelná bolest rozrývá jeho prsa; nijak se nemůže sprátnout s myšlenkou, že by měl svoji milenkou vidět v objetí jiného; a jeho zoufalá láska vymyslí si prostředek, kterak vniknout do domu své pastýřky, prozkoumat její smýšlení a tak poznat, jaký osud její očekává. Ale když vojde do toho domu, vidí, kterak se tam dějí přípravy k tomu, čeho se tak strachuje; vidí nehodného soka, jemuž dává rozmar otcův přednost před jeho nežnou láskou; vidí, kterak září ten směšný jeho protivník, jako by byl přesvědčen, že mu jeho milovaná pastýřka neunikne a při tom pohledu vzkypí v něm vztek, který dověd sotva opatnovat. Konečně však stržen vášnivou svojí láskou nedbá již prázdných ohledů a zvolá k ní toto:

(Zpívá.)

Ó krásná má Phillis, toť příliš,
velikým hořem nýti!
Ó, přeruš své mlčení, lásko,
zjev mi už svoje smýšlení.
Ať zvím, zda mám žít anebo mřít?

Angelika

(zpívá).

Žalem se soužím, ach, Tircise,
smutna a truchliva vzdychám,
ach, brzy, brzy, ach,
už snatek můj oslaví se.
/Ó, jak v krutý život:/ spěchám.
Myšlenek co trudných mám...

Argan

(prosa).

Aj, aj, nevěděl jsem, že umí moje dcera tak dobře zpívat z listu. Vždyť se ani nezarazila.

Angelika

(zpívá).

Však v muce mé zoufalé, slyš mne,
že srdce mé tebe jen rádo má.

Kleant

Ó, slova plná krás,
o, rci to zas a zas!

Angelika

Já miluji vás!

Kleant

Žádá-li však otec poslušnosti tvé?

Angelika

Ó, raděj' volím smrt, než souhlas
svůj bych dala já. - Ó, láske má...

Argan

A co tomu říká otec?

Kleant

Nic. Nic, nic, nic, nic!

Argan

Nic? To bude pořádný hlupák, když
mlčí k takovému bláznovství.

Kleant

(chce dále zpívat).

Ó, láske má -- !

Argan

Ne, ne, dost. Ta komedie nestojí za nic.
Pastýř Tircis je drzý chlap a pastýřka Phil-
lis je nestoudná holka, může-li se takhle
chovat před svým otcem.

(K Angelice.)

Dej sem ten papír - Oho! Tady jsou pouze no-
ty; kdepak jsou slova, které jsi zpívala?

Angelika

Můj Bože --

Kleant

(náhle).

Copak nevíte, pane, že nedávno vymyslili hu-
debníci zvláštní způsob psaní, kde se i slo-
va píší notami?

Argan

Tak? Je dobře, pane... Poroučím se vám a tu
svoji nestoudnou operu si vezte s sebou. Ať
vás a vašeho učitele tady do smrti nevidím.

Belina

(vejde chvatně).

Pánové --

Argan

Že mohou lidé poslouchat takovéhle opery,
tomu do smrti neporozumím. Zde přichází mo-
je žena.

16

Belina, Argan, Angelika, pan Diafoirus
Tomáš Diafoirus, Toinetta.

- Argan Hled, drahoušku, tot' syn pana Diafoira.
- Tomáš Madame, vším právem dala vám nebesa jméno jedné z nejkrásnějších květin - vaše tvář právě jako květ macešky...
- BELINA Těší mne, pane; že jsem vás ještě zastihla.
- Tomáš ...jako květ macešky, jako květ macešky, madame - vy jste mi vpádla do řeči a já nevím jak dál.
- Diafoirus Nech si to napodruhé, Tomášku.
- Argan Skoda, žeš tu, drahoušku, nebyla.
- Toinetta Ach, Bože, milostpaní, vy jste ztratila tuž mnoho; byla byste slyšela o druhém otci, o oltáři puvabu a o tak zvané slunečnici...
- Argan Nuže, dcero, podej tomu pánovi ruku a slib mu jakožto svému manželu věrnost!
- Angelika Ale, otče!
- Argan Nu, co?
- Angelika Prosím vás, nespěchejte tolik! Dopřejte nám aspoň tolik času, abychom nabyli vzájemné náklonnosti.
- Tomáš Co se mne týče, slečno, tu již mám a nemusím čekat, až se ve mně probudí.
- Angelika Slo-ii to tak rychle u vás, pane, dobrá - však se vám přiznám, že vaše přednosti ne- učinily posud náležitý dojem na moje srdce.
- Argan Co na tom! Až budete svoji, přijde to samo sebou.
- Angelika Prosím vás, tatínku, popřejte mi času. Je- pan Diafoirus muž poctivý, ani by si nevzal děvče, které by bylo k snatku donuceno nás- lín.

- Tomáš Nego consequentiam /čti consequenciam/, milá slečno! U starých spisovatelů se dočítáme, že za jejich doby unášeli muži dívky z domu otcovského násilím, aby se nezdálo, že tyto samy letěly do jejich náručí.
- Angelika Co je nám do starých, pane; nežijeme v starověku. Takových čaviků není v naší době třeba. Zachce-li se nám snatku, nemusí nás nikdo vléci k oltáři - trefíme samy.
- Tomáš Rozeznávejme, slečno; pokud se to netýká vaší osoby, concedo /čti concedo = souhlasím, uznávám/; pokud se však týká, nego /popírám/.
- Toinetta (k Angelice).
Říkejte si, co chcete; ten pán přichází zrovna ze škol a dovede vás vždycky odbýt. Že se ještě rozmýšlíte! Tady máte na vdavky fakultu - a ještě chcete více?
- Belina Snad má v srdci někoho jiného?
- Angelika Kdybych měla, byla by to láska, že by rozum ani čest nemohly proti ní nic namítat.
- Argan (k ženě).
Nezdá se ti, že zde hraji roli velice směšnou?
- Belina Být na tvém místě, zlatoušku, nenutila bych ji do vdávání; ale vím, co bych učinila.
- Angelika Víím dobře, paní, co chcete říci, a jak horlivě se o mě staráte; ale vaše rada nebude přece snad vyslyšena.
- Belina To proto, že tak moudré a počestné dívky jako vy se stydí za poslušnost. Vůle otcova není jim ničím. Jindy bývalo jinak.
- Angelika Povinnost dcery má také své meze; rozum a zákony se ke všemu nevztahují.
- Belina To znamená, že sice myslíte na vdavky, ale že si chcete vybrat manžela podle svého rozmaru.
- Angelika Nechce-li mi otec dát muže, který se mi líbí, prosím jej a zapřísahám, aby mi aspoň nevnucoval manžela, kterého milovati nemohu.

Argan Odpustte, pánové, že máte býti svědky tak trapné scény.

Angelika Každý, kdo se žení, nebo vdává, má nějaký cíl. Leckterá si bere muže jen proto, aby po jeho smrti dědila a vystřídá jich celou řadu, aby tím víc nahrabala. Takové ženy si ovšem příliš nevybírají.

Belina Jste dnes zvláště vtipná; ráda bych věděla, co tím chcete říci?

Angelika Já, madame? Co bych chtěla říci, nežli to, co pravím.

Belina Jste, má zlatá, tak hloupá, že nelze s vámi ani mluvit.

Angelika Ráda byste mne donutila, abych vám řekla něco hrubého, ale netěšte se! Dělejte si co chcete, já se nevyruším. Abych vám pak odňala veškerou naději, půjdu vám raději z cesty.
(Odejde.)

17 Argan, Belina, pan Diafoirus, Tomáš Diafoirus a Toinetta.

Argan (k odcházející Angelice).
Poslouvej! Buď si vezmeš do čtyř dnů tohoto pána, anebo půjdeš do kláštera, rozumíš?
(K Belině.)
Neboj se, drahousku, však já jí napravím hlavu. Ale teď jdi, holoubku, a domluv se ještě vedle se svým notářem, však víš o čem.

Belina Sbohem, zlatousku!

Argan Sbohem, andítku!

18 Argan, Diafoirus, Tomáš Diafoirus, Toinetta.

Argan Nikdo by nevěřil, jak mě ta žena miluje!

Diafoirus My se s vámi, pane, rozloučíme.

- Argan Prosím vás, pane, povězte mi, co soudíte o mém stavu.
- Diafoirus (ohledává mu puls).
Tomášku, vezmi pána za druhou ruku, rád bych viděl, zdali dobře posoudíš jeho puls? Quid dicis /čti: dico = co říkáš/ ?
- Tomáš Dico /čti: dico = říkám/, že puls tohoto pána je puls člověka, kterému není dobře.
- Diafoirus Bene.
- Tomáš Že je poněkud, ne-li docela horečný.
- Diafoirus Dobře.
- Tomáš Cítím, kterak škube.
- Diafoirus Bene.
- Tomáš Ano i skáče.
- Diafoirus Optime.
- Tomáš Což znamená jakýsi nepořádek v parenchymo splenice, totiž ve slezině.
- Diafoirus Výtečně.
- Argan I ne: pan Purgon říká, že příčinou mé choroby jsou játra.
- Diafoirus Inu ovšem: kdo řekne parenchymo, řekl obojí, mezi oběma orgány je vřelá sympatie a to skrze vás breve, skrze pylori a někdy i skrze meatus choledochi. Bezpochyby vám radí, abyste jedl hodně pečeně.
- Argan Ó ne; říká, abych jedl pouze věci vařené.
- Diafoirus Nu ovšem: pečené, vařené, to je jedno. Pan Purgon radí vám velmi moudře. Lepšího lékaře nenajdete.
- Argan Prosím vás, pane doktore, povězte mi, kolik zrnek soli mám dáti do jednoho vejce?
- Diafoirus Šest, osm, nebo deset, ale vždycky svůj počet, jako zase při každém léku lichý.
- Argan Děkuji. Teď na shledanou, pane doktore. Pr-

roučím se vám.
(Odejdou.)

Diafoirus

Účet zašlu!

Argan

Neračte se obtěžovat.

19

Belina, Argan.

BELINA

Musím tě, drahoušku, na něco upozornit. Sla jsem teď pokojem Angeliky a viděla jsem u ní mladíka, který, jak mě spatřil, utekl.

Argan

Jakže? U mé dcery že byl jakýsi mladík?

Belina

Ano; tvoje dceruška Louison byla při tom. Zeptej se jí.

Argan

Pošli mi ji sem, drahoušku, pošli mi ji sem. Ta nestoudná!
(Sám.)

Teď se již nedivím, že se mi tak bránila.

20

Argan, Louison.

LOUISON

Co chcete, tatínku? Macecha mi řekla, že si přejete se mnou mluvit.

Argan

Ovšem. Pojď sem. Jen blíž. Otoč se a pozvedni oči. Podívej se na mne. He!

Louison

Copak, tatínku?

Argan

Nuže?

Louison

A co?

Argan

Neřekl jsem ti, abys mi hned pověděla o všem, cos viděla?

Louison

Ano, tatínku.

Argan

Nuže, co jsi dnes viděla?

Louison

Nic, tatínku.

- Argan Že nic?
- Louison Nic, tatínku.
- Argan Jistě nic?
- Louison Docela nic.
- Argan Tak? Nu počkej, já ti ukážu!
- Louison (vidouc, že Argan bere metlu).
Ale, tatínku...
- Argan I ty lhárko! Pověš mi teď, žes viděla v pokojí své sestry cizího muže, či nepověš?
- Louison (s pláčem).
Prosím vás, tatínku!
- Argan (chopí ji za ruku).
Já ti dám lhát!
- Louison Drahý, zlatý tatínku, jenom mě nebijte! Pro všechny svaté vás prosím, nebijte mě.
- Argan (ji uhodí).
Ani všichni svatí ti nepomohou. - -
- Louison Tatínku, vy jste mi dal ránu! Hroznou ránu! Počkejte - já umírám!
(Dělá, jako by zemřela.)
- Argan Cože? Co to znamená? Louison! Louison! Můj Bože! Louison! Mé dítě! Ach, já nešťastník! Mé ubohé dítě je mrtvo! Co jsem to učinil?
- Louison Ne, ne, tatínku, jenom neplačte! Vždyť já nejsem tak docela mrtva.
- Argan Podívejme se na toho šotka! Dobrá, pro tentokrát ti to odpustím, ale s tou podmínkou, že mi všechno povíš.
- Louison (se rozhlédne, zdali ji nikdo neposlouchá).
Nuže, tatínku, přišel tam jakýsi muž a řekl, že učí sestru zpívat.
- Argan (stranou).
To byl tedy on?
(Nahlas.)
Co dále?

Louison Pak přišla sestra.

Argan Dále!

Louison A řekla mu: Jděte, jděte, můj Bože, jděte!
Vy mě doženete k zoufalství.

Argan Dále!

Louison On nechtěl odejít.

Argan A co jí říkal?

Louison Všelicos.

Argan Na příklad?

Louison Inu, že ji má rád a že není nikdo tak hezký,
jako ona.

Argan Co ještě?

Louison Pak jí padl k nohám.

Argan A pak?

Louison Pak přišla mamá a on se dal na útěk.

Argan To bylo vše?

Louison Ano, tatínku!

Argan Ukaž nos!

(Sáhne jí na nos.)

Vždyť jsem si to myslil! Tys ještě něco vidě-
la, o čem jsi mi neřekla.

Louison Ba ne, tatínku.

Argan Nu dobrá. Teď jdi a dávej na všechno pozor!
(Sám.)

Ach, ach! Nynější děti již nejsou vlastně
dětmí! Bože, je to starost! Ani nemám kdy
myslet na svou nemoc! Na mou věru, vždyť
sotva se již hýbám! Projímadlo! Ať se mi ule-
ví! Pomoc! Lékaře! Klystér!

(Klesne do lenošky.)

BERALD Dobré jitro, bratře, jak se ti daří?

Argan Ach, bratře, špatně, náramně špatně!

Berald Jakže? Špatně?

Argan Ach ano, jsem tak sláb. Vždyť sotva mluvím. Představ si: ta darebnice, bratře! Drzá, ničemná! Ta prohnaná holka se nechce vdávat a má někoho jiného. Hned zítra ji pošlu do kláštera.

Berald Jak vidím, síly se ti vrací! Výborně! Potkal jsem na cestě italské komedianty a přivedl jsem je s sebou, aby tě trochu rozveselili. Věř mi, veselost je půl zdraví a jedna hezká písnička lepší než sto receptů doktora Furgona. Pojďte sem!

(B A L E T - S B O R.)

O P O N A.

DRUHÁ MEZIHRA

(B e r a l d přivádí bratrovi, aby jej pobavil, zástup komediantů, převlečených za Maury. Ti tančí a zpívají.)

PRVNÍ ŽENA Jara užijte květ
svých krásných let,
je sladké mládí;
Jara užijte květ,
lásce vzdejte, vzdejte se rádi.
Rozkoše vám nejvábnější,
schází-li lásky, lásky žeh,
jsou bez půvabů všech,
a nikdy duši nezkonejší.

TERZETT Jara užijte květ
svých krásných let,
je sladké mládí;
Jara užijte květ
svých krásných let,
lásce vzdejte, vzdejte se rádi.

DRUHÁ ŽENA Krásné ty chvíle již nevrátí se zpět.
Ach, krása mine,
časem hyne,
stárí stinné
krok svůj šine
v patách jí loupíc radosti,
k radosti nám vznět.
Jara užijte květ
svých mladých let,
je sladké mládí.

TERZETT Jara užijte květ
svých krásných let,
lásce vzdejte, vzdejte se rádi.

(B A L E T. Tanec komediantů.)

Když vás láska svádí,
 nač myslíte jen?
 A srdce v době mládí
 za láskou jen pádí,
 rychle v noc i den.
 Máť láska, by nás chytla,
 mnohou sladkou sít,
 že sotva jen se kmitla,
 jí duše v náruč lítla
 na její první "přijď!"
 Leč byly hned též strojí
 a divé úzkosti,
 slzy, jež se valem rojí;
 ach, že člověk bojí
 se její sladkosti!

a Věru, velmi sladko v mládí
 ku milenci vzpláti,
 jenž láskou blažil nás:
 Jaký bol však srdce jímá
 jeho nevěra!

na A zradí-li tvou lásku,
 neplač, nežaluj;
 smutek v nitru zbude tobě,
 má-li milý v srdéčku tvém
 dál stan svůj.

na Nuž, co činiti srdéčko
 mladistvé má?

ena Láska když krutá s námi
 tak divno si hrá?

Jen za ní rychle spěj,
 její ples slavně zněj!
 Její rozkoše slovy
 tu vzletnými pějte
 a radostí sladkých užívejte!

(B A L E T.)

(Všichni tančí a prohánějí opice, kte-
 ré si přinesli.)

O P O N A

ařídít

a?

é pří-
 vídal

je

už

e

stech;
 rde

TŘETÍ DĚJSTVÍ

22 Berald, Argan, Toinetta.

- BERALD Nuže, bratře? Co tomu říkáš? Nebyl ten tanec a zpěv lepší nežli sádka pijavic?
- TOINETTA Hm! Taková pěkná pijavice není špatná!
- Berald Nemyslíš, bratře, že bychom si mohli o tom ještě trochu promluvit?
- ARGAN Počkej trošku, přijdu hned.
- Toinetta Milostpane, vždyť bez hole nemůžete chodit.
- Argan Máš pravdu.

23 Berald, Toinetta.

- Toinetta Neopouštějte, prosím vás, svoji neter.
- Berald Učiním pro ni, co mi bude možno.
- Toinetta Především musíte překazit ten nemožný sňatek, který si váš bratr usmyslil. Já se o to také pokusím. Snad budu mít víc štěstí než rozumu. Nechte mě jednat. A vy také učinite, co můžete. Zde přichází váš bratr.
(Odejde.)

24 Argan, Berald.

- Berald Především tě, bratře, prosím, abys při naší rozmluvě zachoval klid.
- Argan To se rozumí. Vždyť já jsem vůbec klid sám.
- Berald Abys mi beze všeho huěvu odpovídal na věci, o kterých s tebou chci mluvit.
- Argan Neboj se! Jen začni!
- Berald Pročpak ti, bratře, na tom tak záleží, aby se tvá dcera stala ženou syna lékařova?
- Argan Poněvadž takového zete potřebuji.
- Berald Dovol, bratře, má se tvá dcera vdávat pro sebe, či pro tebe?
- Argan Pro nás oba: Přijmu do své rodiny jenom toho, kdo mi jest užitečný. A to je lékař.
- Berald Z téhož důvodu provdáš svoji mladší dceru, až doroste, za lékárníka, jeliž pravda?
- Argan A proč ne? Lékař a lékárník v mém domě, pak bych mohl s klidem stonat až do smrti.
- Berald Chceš, bratře, opravdu celý svůj život trávit ve společnosti doktora a lékárníka, chceš stonat navzdory lidem i přírodě?
- Argan Prosím tě, jak to myslíš, bratře?
- Berald Jak to myslím? Chci jen říci, že neznám zdravějšího člověka, nežli jsi ty, a že bych si ani nepřál lepší konstituce, nežli ty máš. Nejlepším důkazem tvého pevného zdraví je, že sis ho posud nezkažil, ačkoliv ses o to všemožně přičiňoval, a že tvoje nátura odolala všem lektvarům, které jsi dosud spolykal.
- Argan Nikoli, bratře, jenom léky mě ještě drží při životě; pan Purgon říká, kdyby ke mně jenom tři dny nepřišel, že by bylo po mně veta.
- Berald Měj se na pozoru, aby tě samou horlivostí neposlal na onen svět.
- Argan Nechme žertů, bratře. Cožpak ty opravdu nevěříš lékařům?

- Berald Ne, bratře; a také nemyslím, že to člověku něco prospěje, když jím věří.
- Argan. Jakže, bratře, ty nevěříš věci, kterou uznává celý svět a kterou každý věk choval v úctě...?
- Berald Nejen, že jí nevěřím, nýbrž, mezi námi řečeno, považuju ji za jednu z největších pošetilostí, kterou si kdy lidé vymyslili.
- Argan Ale proč by nemohl jeden člověk druhého léčit?
- Berald Protože pružiny, které hýbají naším strojem, jsou tajemstvím, jemuž lidé až posud nepřišli na kloub, a které příroda před námi zahálila závojem tak hustým, že ho nikdo nepronikne.
- Argan Ty tedy myslíš, že lékaři ničemu nerozumějí?
- Berald To právě ne. Mají většinou jakési školní vědomosti, umějí latinsky, dovedou všechny nemoce řecky pojmenovat a roztrždit; celé jejich umění záleží v tom, že mají pro člověka vždycky slova na místě důvodů, plané sliby na místě skutků.
- Argan Vždyť lékaři věří sami ve své umění, neboť sami se také léčí. Na příklad pan Purgon.
- Berald Tvůj pan Purgon je lékař tělem duší; věří svým předpisům a pokládá by jejich zkoumání za zločin. Věř pevně ve své předsudky, má ohromné mínění o lidském rozumu, a v té své důvěře předpisuje purgace všeho druhu, pouští žilou a nedá se ničím mýlit. S klidným svědomím, s nejlepším úmyslem pošle ů na onen svět a nebude mu to pranic divno, neboť zrovna tak popravil svou ženu i své děti, a bude-li třeba, popraví také sebe sama.
- Argan Co mám tedy dělat, když jsem nemocen?
- Berald Nic.
- Argan Nic?
- Berald Nic. Leda klidně ležet. Příroda si pomůže sama, jen ji nechme. Ona sama urovná zase

nepořádek, který v ní vznikl. Náš nepokoj a naše netrpělivost všechno jen pokazí; příčinou smrti bývají léky, a nikoliv nemoc.

Argan Ale musíš aspoň, bratře, uznat, že můžeme přírodě jaksi pomáhat. K tomu je lékařská věda. Chceš snad říci, že veškerá věda lidská je pouze v tvé hlavě a že víš více nežli všichni velcí lékaři naší doby?

Berald Ale vždyť já proti lékařství nebrojím. Každý ať si věří, co se mu líbí! Měl bys slyšet, co o tom napsal Molière v jedné své komedii!

Argan Ten tvůj Molière je protiva i se svými komedii. Je to nějaký způsob, posmívat se lidem tak ctihodným, jako jsou pání doktoři?

Berald Ale vždyť se lékařům neposmívá, nýbrž jen tomu, co je v lékařství opravdu směšného.

Argan Kterak se ten člověk opovažuje posuzovat lékařství, když není sám doktorem? U všech všudy! Kdybych byl lékařem, pomstil bych se mu za tu jeho nestoudnost, a až by se roznemohl, nechal bych ho zemřít bez lékařské pomoci. Pak by věděl, zač je toho loket! Posmívat se lékařské fakultě, kdo to jakživ viděl! Já bych mu nedovolil ani jednou pustit si žilou, nebo užívat nejnevinější klystér.

Berald Myslím, že se již obejde bez těch klystérů a pouštění žilou. Jeho veselost a humor je mu nejlepším projímadlem. A dej jen pozor, aby se o tobě nedověděl!

Argan Pro Boha tě prosím, bratře, udělej mi to k vůli a nemluv už nikdy přede mnou o tom člověku! Já a dát mne na divadlo. Pomyslím-li na toho chlapa, rozpaluje se mi žluč a cítím nával v hlavě: mohlo by se mi snadno něco stát.

25 Pan Fleurant (se stříkačkou v ruce),
Argan, Berald.

Argan Dovolíš, bratře, je-liž pravda?

Berald Copak chceš dělat?

- Argan Pan Fleurant právě přichází jako na zavolanou. Dá mi malý klystérek - budeme hned hotovi.
- Berald Abys nemohl ani chvíli vydržet bez klystérů a medicin! Odlož to napodruhé a dopřej si trochu klidu.
- Argan Pane Fleurante, tedy dnes večer nebo zítra ráno.
- FLEURANT (k Beraldovi).
Do čeho se to pletete, pane? Vždyť mu to lékař nařídil! To by byl pěkný pořádek, aby se každý opovážil vzdorovat lékařským předpisům!
- Berald Jděte, odkud jste přišel!
- Fleurant Copak si myslíte, že nemám co dělat a že mohu jen tak zbytečně běhat po městě? Přišel jsem k výslovnému rozkazu pana Purgona a řeknu mu, kterak se zde zachovávají jeho předpisy. Jen počkejte, uvidíte, co tomu řekne...
(Odejde.)
- Argan Bratře, tuším, že jsi způsobil nějaké neštěstí.
- Berald Neštěstí? Ach, ovšem, toť hrozné neštěstí, nedostaneš-li klystérový purgen, který ti předepsal pan Purgon.
- Argan Ach, Bože! Tobě, bratře, se lehko mluví, ty jsi zdrav! Ale přál bych ti, abys vězel v mé kůži! - Ale tadý přichází pan Purgon sám.

26 Pan Purgon, Berald, Argan, Toinetta.

- PURGON Slyším to pěkné noviny! Že prý si tropíte šašky z mých předpisů a že nechcete dělat, co jsem nařídil?
- Argan Pane doktore - já -
- Purgon To přestává! Nemocný se opováží vzdorovat svému lékaři.
- TOINETTA To je hrozné!

gon Klystér, který jsem připravil já sám -
 an Já nic neřekl!
 gon - podle všech pravidel našeho umění lékařské-
 ho -
 netta To je strašné!
 gon Byl by ve vašich útrobach způsobil hotový
 zázrak -
 gan To můj bratr -
 rgon A vy jste pohrdlivě zamítl.
 gan (ukazuje na bratra).
 Já ne, to on!
 rgon Máte, člověče, zdravý rozum?
 oinetta I toto!
 rgon Vždyť je to útok na naši vědu!
 rgan (ukazuje na Beralda).
 To on -
 urgon Je to urážka celé fakulty!
 oinetta To se rozumí!
 urgon Prohlašuji tímto, že jsem s vámi od této
 chvíle hotov.
 rgan To byl můj bratr!
 Purgon A že k vám už ani nepáchnu.
 Toinetta Máte pravdu!
 Purgon Abyste viděl, že to myslím doopravdy, trhám
 zde, před vámi, listinu, kteroužto jsem
 hodlal obdarovat svého synovce za příčinou
 onoho snatku.
 (Roztrhává listinu a hodí ji Arganovi
 k nohám.)
 Argan Ach, bratře, cos to učinil!
 Purgon Pohrdnout mým klystérem.

dit

ří-
idal

h;

- Argan Pošlete mi její, prosím vás, já ho přijmu s největší radostí.
- Purgon Chtěl jsem vás rychle vyléčit.
- Toinetta On toho nezasluhuje.
- Purgon Chtěl jsem vyčistit vaše tělo a vyhnat z něho všechny zkažené šťávy!
- Argan Bratře, bratře, tys mi dal.
- Purgon Tucet léků bylo by vás nadobro vyčistilo.
- Toinetta Nechte ho, on není hodon vaší péče.
- Purgon Ale když nechcete, abych vás léčil.
- Argan Já za to nemohu!
- Purgon Když mi vypovídáte poslušnost, která lékaři náleží -
- Toinetta To volá o pomstu!
- Purgon Když chcete vzdorovat mým předpisům -
- Argan Ach, Bože, vždyť já ne!
- Purgon - prohlašuji tímto, že vás opouštím. Necht' vaše špatná konstituce, choroba vašich vnitřností, vaše zkažená krev, vaše ostrá žluč, vaše zhoustlé šťávy dokonají svoje smrtící dílo!
- Toinetta Dobře mu tak!
- Argan Ach, Bože, Bože!
- Purgon Nežli uplynou čtyry dny, octnete se ve stavu beznadějném -
- Argan Smilování, pane Purgone!
- Purgon Co nevidět ukáže se u vás bradypepsie.
- Argan Pane doktore!
- Purgon Z bradypepsie bude dyspepsie.
- Argan Pane doktore!

Purgon Z dyspepsie vyvine se aepsie -
 Argan Pane doktore!
 Purgon - z aepsie bude lienterie -
 Argan Pane doktore!
 Purgon Z lienterie vyvine se dysenterie -
 Argan Pane doktore!
 Purgon Z dysenterie hydropisie -
 Argan Smilování boží, pane doktore!
 Purgon A z hydropisie budete mít smrt, kterou jste
 zavinil svou pošetilostí.
 (Odejde.)
 (Toinetta za ním.)

27 Argan, Berald.

Argan Ach, bratře, tys mi dal!
 Berald Co je ti?
 Argan Po mně je veta. Jsem v agonii. Umírám. Jsem
 mrtev. Již cítím, kterak se lékařství na mně
 mstí.
 Berald Eh co, bratře, tys blázen!
 Argan Cožpak jsi neslyšel, jakými nemocemi mi hro-
 zil? Právil, že za čtyři dny bude stav můj
 beznadějný.
 Berald Co na tom, že to pravil? Což drží pan Purgon
 nitky tvého života ve svých rukou a může je
 dle své vůle prodlužovat nebo zkracovat? Neza-
 pomínej, že základ tvého života je v tobě,
 a že ti ho ani pan Purgon ani všechny fakulty
 světa svým hněvem nebo svými léky nemohou
 prodloužit.
 Argan Ach, bratře, pan Purgon zná již mou povahu
 a ví, kterak mě léčit.

Berald Tys nenapravitelný a ženeš se tak sám do vlastní záhuby.

28 Argan, Berald, Toinetta.

TOINETTA Milostpane, je tu nějaký doktor a přeje si s vámi mluvit.

Argan Jaký doktor?

Toinetta Inu, doktor mediciny.

Argan Myslím, jak se jmenuje?

Toinetta Já ho neznám, ale je mi podoben jako vejce vejci, a kdybych tak jistě nevěděla, že byla moje matka počestná žena, řekla bych bez rozpaků, že je to můj bratříček, kterého mi po smrti mého otce darovala.

Argan Ať vejde!

29 Argan, Berald.

Berald Ale máš ty obsluhu. Sotva odejde jeden lékař, přichází druhý.

Argan Ach, bratře, bojím se, že jsi způsobil nějaké neštěstí!

Berald Ale mlč, prosím tě. Pořád vedeš svou!

Argan Hleď, všechny ty nemoci, kterých ani neznám, tíží mě na prsou, že sotva dýchám...

30 Argan, Berald, Toinetta (co doktor).

TOINETTA Dovolte, pane, abych se vám poklonil a nabídl vám své skromné služby, ať již pouštění žilou nebo všelijaké purgace - cokoli budete vůbec potřebovat.

Argan Děkuji vám, pane.

(K Beraldovi.)

Na mou věru, tohle je celá Toinetta!

Toinetta

Odpusťte, pane, zapomněl jsem něco nařídit
svému sluhovi - vrátím se ihned.

31 Argan, Berald.

Argan

Že je to celá Toinetta - je-liž pravda?

Berald

Ovšem, podoba je to náramná - - Takové pří-
rodní hříčky nejsou tak vzácné; já sám vídal
často podobné případy.

Argan

Mně je to tuze divno a - -

32 Argan, Berald, Toinetta.

TOINETTA

Co poručíte, milostpane?

Argan

Já?

Toinetta

Ovšem; copak jste mne nevolal?

Argan

Ne.

Toinetta

Tedy mi znělo v uších.

Argan

Zůstaň chvílku zde, abychom viděli, jak je
ti ten doktor podoben.

Toinetta

I toto! Mám dole co dělat a doktora jsem už
viděla.

(Odejde.)

33 Argan, Berald.

Argan

Kdybych je oba neviděl, myslil bych, že je
to jediná osoba.

Berald

Četl jsem úžasné věci o takových podrobnostech;
ba, sám si vzpomínám na některé případy, kde

se mýlil celý svět.

Argan Nu, tohle by mne také zmýlilo, byl bych přísahal, že jsou ti dva jedna osoba.

34 Argan, Beralď, Toinetta (co doktor).

TOINETTA Prosím vás, pane, ještě jednou za odpuštění.

Argan (k Beralďovi).
To je ku podivu.

Toinetta Doufám, pane, že mi prominete moji zvědavost. Toužil jsem již dávno spatřit tak slavného pacienta. Pověst o vaší chorobě je totiž rozšířena daleko široko a ta okolnost snad omluví moji návštěvu!

Argan Jsem vám, pane, k službám!

Toinetta Vidím, pane, že mě upřeně pozorujete. Kolik myslíte, že je mi let?

Argan Asi šest nebo sedmadvacet.

Toinetta Ha, ha, ha, ha! Devadesát!

Argan Devadesát?

Toinetta Ovšem. Tajemství mého umění udržuje mi svěžest a sílu.

Argan Na mou věru, na těch devadesát let jste to krásný mladý stařec!

Toinetta Jsem, s dovolením, cestující doktor; jezdím od města k městu, z krajiny do krajiny, z království do království a vyhledávám svému umění slavné pacienty, kteří jsou toho hodni, abych se jimi zabýval, a při kterých mohu užiti svých krásných a důležitých tajemství. Maličkovit jako rheumatismu, lehkých zimnic, nadýmání, migrén atd., si ani nevšímám. Zato vyhledávám nemoci těžké; silné neústupné horečky, spojené se zánětem mozku, pěkné spály, pořádné mory, vyvinuté vodnatelnosti, akutní záněty plic. To mám rád, toť něco pro mne! Prál bych vám, pane, abyste měl všechny ty

nemoci, které jsem jmenoval, aby vás všichni lékaři opustili, abyste ležel zoufalý v posledním tažení! Poznal byste výtečnost mých léků a věřte mi, tehdy bych vám sloužil s největší radostí.

Argan Děkuji vám, pane, jste velmi laskav. Mně zatím stačí ty nemoci, které mám.

Toinetta Dovolte, abych vám sáhl na puls. Budeš-li pak bušit, jak se patří? Váš puls je ničema, buší, jak se mu zlíbí. To asi tím, že mne ještě nezná: Kdopak vás léčil, pane?

Argan Pan Purgon.

Toinetta Ten člověk není mezi slavnými lékaři, jejichž jména jsou v mém indexu. Co říkal, jakou máte nemoc?

Argan On myslí, že moje nemoc vzniká z ledviny, jiní zase říkají, že je to od sleziny...

Toinetta Hlupáci. Vaše nemoc přichází jednoduše od brzlíku.

Argan Od brzlíku?

Toinetta Ovšem. Copak vás bolí?

Argan Někdy mě bolívá hlava.

Toinetta Ano, to je od brzlíku.

Argan Někdy se mi zdá, jako bych měl před očima vlčí rhu.

Toinetta To je od brzlíku.

Argan Někdy se mi chce vrhnout.

Toinetta To je od brzlíku.

Argan Někdy mě bolí celé tělo.

Toinetta To je od brzlíku.

Argan Někdy zas dostanu bolesti do života, děsné ve střevách.

Toinetta Brzlík! Jíte s chutí?

Argan Ano, pane doktore!

Toinetta To je také od brzlíku. Pijete rád trochu vína?

Argan Ano, pane doktore.

Toinetta To je také od brzlíku. A což po jídle, chutná vám spaní?

Argan Ano.

Toinetta Jak jsem řekl, to všecko pochází od brzlíku. Copak vám doktor nařídil k jídlu?

Argan Polévky.

Toinetta Hlupák!

Argan Pak drůbež!

Toinetta Hlupák!

Argan Telecí!

Toinetta Hlupák!

Argan Čerstvá vejce!

Toinetta Hlupák!

Argan A večer slívy, aby se mi v životě trochu uvolnilo!

Toinetta Hlupák!

Argan A zvláště mám pít víno pouze smíšené s vodou!

Toinetta Ignorantus, ignoranta, ignorantum. Vy musíte pít víno čisté, aby vaše tuze řídká krev trochu zhoustla, musíte jíst hodně vyzrálé maso hovězí, dobrou vepřovinu a holandský sýr; mimo to krupici, rýži, kaštany a oplatky, vůbec vše, co klíží a staví. Váš doktor je osel. Zítřka vám pošlu svého pomocníka a dokud zde budu, navštívím vás také někdy sám.

Argan Budu vám velice povděčen.

Toinetta Co to, u všech všudy, děláte tím ramenem?

Argan Copak?

Toinetta Být vámi, tohle rameno bych si dal hned uříznout.

Argan A proč?

Toinetta Což nepozorujete, že ssaje všecku potravu, takže tato strana nemůže sílit?

Argan Ovšem, ale já tu ruku potřebuju!

Toinetta Právě oko potřebujete a přece, být vámi, dal bych si je vypíchnout.

Argan Jakže? Abych si dal vypíchnout oko?

Toinetta Což nevidíte, kterak překáží oku levému a kterak mu odnímá výživu? Věřte mi a dejte si je vypíchnout, čím dřív, tím líp; pak uvidíte levým okem tím jasněji.

Argan To si ještě rozmyslím.

Toinetta A nyní se mějte dobře. Je mi líto, že už vás musím opustit, ale mám teď s doktorem velikou poradu o člověku, který právě zemřel.

Argan Který - zemřel?

Toinetta Ovšem. Budeme se radit, co se mělo dělat, aby se uzdravil. Sbohem.
(Odchází.)

35 Argan, Berald.

Berald To se zdá být tuze moudrý lékař!

Argan Hm - ale chce toho trochu přespříliš.

Berald Jako vsichni velcí lékaři.

Argan Dát si uříznout ruku a vypíchnout oko jen proto, aby druhá strana měla více výživy! Děkuju! Raději ať ta strana zůstane, jak je. To by byla pěkná operace - zmrzačit mě!

36 Argan, Berald, Toinetta.

TOINETTA

(dělá, jako by s někým mluvila).
Prosím vás, nechte mne. Takovým žertům nerozumím!

Argan Co se děje?

Toinetta Ten váš nový doktor mi chtěl sahat na puls.

Argan Podívej se, bratře, v devadesáti letech sahá ještě dívkám na puls!

Berald Hm! Poslouchej, bratře, když se pan Furgon na tebe rozhněval, snad bychom si teď mohli promluvit o té partii, do které jsi svou dceru nutil.

Argan Tu holku dám do kláštera! Beztoho má nějakou tajnou lásku!

Berald Poslyš, bratře, ty to děláš někomu k vůli.

Argan Vím dobře, kam míříš - straší ti v hlavě má žena.

Berald Nuže ano, řeknu to upřímně, míním tvou ženu; a jako mi není lhostejná tvoje zaslepenost vůči doktorům, dráždí mě to, když vidím, kterak se slepě vrháš své ženě do nastrojené pasti.

Toinetta Ale, pane, kterak to mluvíte o naší milostivé paní? Je to paní prostá, upřímná a našeho milostpána div láskou nesní - tu mi nepomlouvejte.

Argan Ovšem, jenom se zeptej Toinetty, kterak mě zrovna hýčká.

Toinetta Ovšem.

Argan Kterak ji moje choroba znepokojuje.

Toinetta Ovšem.

Argan Jak se o mne stará a jak mi slouží.

Toinetta Ba právě.

(K Beraldovi.)

Chcete se, pane, přesvědčit, jak milostpaní
svého muže miluje?

(K Arganovi.)

Dovolte, pane, abych mu dokázala, kterak se mýlí, když podezřívá naši milostpaní.

Argan Jak to?

Toinetta Natáhněte se do lenošky a tvařte se, jako byste byl mrtev. Uvidíte, kterak si bude zoufat, až jí to řeknu. Bude se chtít vrhnout za vámi do hrobu.

Argan Dobrá.

Toinetta Ale nenechávejte ji v tom zoufalství tuze dlouho, mohla by z toho pojit její smrt.

Argan Nestarej se.

Toinetta (k Beraldovi).
A vy se schovejte sem!

37 Argan, Toinetta.

Argan Nemůže se člověku nic stát, tváří-li se mrtvým?

Toinetta Ale kdež! Co by se mohlo stát? Jen si hezky lehněte.
(Tiše.)

To bude radost, jak vašeho bratra zahanbíme. Ah, pozor! Milostpaní přichází. Chovejte se hezky tiše.

38 Belina, Argan (v lenošce), Toinetta.

Toinetta (se tváří, jako by Belinu neviděla).
Ach, můj Bože, můj Bože! Je to rána! Je to neštěstí!

BELINA Co se stalo, Toinetto?

Toinetta Co se stalo? Achich, milostpaní...

Belina Nu co?

Toinetta Váš muž umřel.

Belina Můj muž umřel?

Toinetta Ba právě. Už chudáček dodělal.

Belina Jistě? To není možná! On to vždycky jenom tak dělá.

Toinetta Jistě. Ještě nikdo o tom neví; byla jsem zde docela sama. Zhasl v mém náručí. Hledte, ubožák leží tedy v lenošce.

Belina Zaplať Pánbůh! To mi odpadlo veliké břemeno! Jsi ty pošetilá, Toinetto, že pro toho starého dědky pláčeš!

Toinetta Myslíla jsem, že musím plakat.

Belina Ale jdi, co na tom, že zemřel? Nač byl na tom světě? Byl k ničemu, byl nečistý, protivný, hloupý, nudný a mrzutý, proháněl nás ve dne v noci a huboval na nás, až se celý dům třásl!

Toinetta Tohle je pěkná pohřební řeč!

Belina Ale teď mi, Toinetto, pomoz! Jsou zde papíry i hotové peníze; nebylo by spravedливо, abych odešla s prázdnou, když už jsem s ním ztratila svá nejkrásnější léta. Pojd', Toinetto, nejdříve si vezmeme klíče.

Argan (vyskočí).
Pomalu!

Belina Ha!
(Utíká.)

Argan Tak mě tedy moje žena miluje?

Toinetta Rány Boží! Umrlec vstává!

Argan Těší mě, co jsem slyšel! Víím, na čem jsem. Budoucně budu opatrnější.

39 Berald (vystoupí z úkrytu), Argan,
Toinetta.

BERALD Vidíš, bratře, vidíš!

Toinetta Na mou věru, toho jsem se nenadála. Ale teď slyším vaši dceru. Lehnete si zas jako prve. Uvidíme, co řekne ona vaší smrti.

Berald (se opět ukryje).

40 Argan, Angelika, Toinetta.

Toinetta (si počíná, jako by Angeliku neviděla).
Bože, Bože! Je to rána! Nešťastný den!

ANGELIKA Co je ti, Toinetto? Proč pláčeš?

Toinetta Váš otec zemřel!

Angelika Můj otec, že zemřel? Co to pravíš, Toinetto?

Toinetta Hledte, zde leží, právě teď ho zachvátily mdloby a s ním se dostávila smrt.

Angelika Milosrdné nebe! To je hrozné! Bože, můj Bože, to je rána. Ztratit otce, jediné, co jsem na celém světě měla. A co horšího; ztratit jej ve chvíli, kdy se na mne hněval! Ach, já nešťastná, co si počnu? Kdo mě potěší v mém zármutku?

41 Argan, Angelika, Kleant, Toinetta.

KLEANT Co je vám, krásná Angeliko? Co se vám stalo? Proč pláčete?

Angelika Oplakávám nejdražší, co jsem v životě mohla ztratit, smrt svého milovaného otce.

Kleant Nebesa! Jaká nenadálá rána! Prosil jsem vašeho strýce, aby se za mne přimluvil a právě jsem se chtěl také vašemu otci představit.

Angelika Ach, Kleante, nemluvte mi teď o sňatku; ztratila jsem otce a netoužím už po ničem. Ano, milovaný otče, vyplním nyní aspon jedno vaše přání, vzdám se sňatku a půjdu do kláštera.

(Klesne mu k nohám.)

Ano, otče, zde ti to slibuji.

Argan (obejme Angeliku).

Má drahá dcero.

Angelika Ah!

Argan Neboj se, nejsem mrtev. Pojď sem! Tys moje krev, moje pravé dítě!

42 Argan, Berald, Angelika, Kleant,
Toinetta.

Angelika Jaké překvapení! Drahý otče!

Kleant (klesne k nohám Arganovým).

Pane, dejte se obměkčit a neodporujte naší upřímné lásce!

Toinetta Taková láska, milostpane, musí vás pohnout!

Argan Stane-li se doktorem, ať si ji vezme.

(Ke Kleantovi.)

Ano, pane, staňte se lékařem a dám vám svou dceru.

Kleant S největší radostí, pane. Stanu se lékařem a třeba také lékárníkem, jenom když mě přijmete za svého zetě!

(Vrhne se v náruč Angeliky.)

BERALD Ale, bratře, staň se lékařem sám. To bude ještě pohodlnější, posloužíš si sám.

Toinetta Ba právě. Tak se jistě uzdravíte, protože tak drzá není žádná nemoc, aby zlobila doktora.

Argan Chceš se mi posmívat, bratře? Jsem příliš stár, než abych ještě studoval...

Berald Ah co! Nač studovat? Ty jsi dost učený, mnohý doktor neví ani tolik, co ty. Jak si oblékneš doktorský hábit a nasadíš doktorský klobouk, dovedeš všecko.

Argan Je to možné? Myslíš, že člověk může mluvit o všech nemocích, jakmile má doktorský šat?

Berald

Doktorský klobouk udělá z každého nesmyslu
učenost a z každé hlouposti moudrost. Hned
vám ukáži, jak se to dělá. Jestli tě tato
komedie nevyлéčí z tvé nemoci po doktorech,
pak jsi nad smrti nevyлéčitelný. Ukážu ti,
jak se to dělá!

(Zatleská.)

(T m a.)

(V meziaktí h u d b a.)

O P O N A

DOHRA

PARODIE PROMOCE SE ZPĚVEM A TANCEM.

Několik čalouníků chystá sál a rozestavuje stolice, načež vejde celé shromáždění, a sice: o s m l i d í nese klýstéry, š e s t l é k á r n í k ů, d v a a d v a - c e t d o k t o r ů, b a k a l á ř, který má být promován, o s m c h i r u r g ů tančících a d v a zpívající; všichni se usadí podle své hodnosti.

B A L E T.

PŘEDSEDA

Nejučenější doktores,
 medicinae profesores,
 kteří jste zde pohromadě,
 naši slavné facultatis /čti fakultatis/
 vždycky věrní členové,
 /:chirurgiani et apothecari /čti apotekári/:/
 celý sbore přeučení,
 přeji vám všem hodně peněz
 atque bonum appetitum.

Račte věřit, páni bratři,
 že nemohu jak se patří
 vzácný stav náš oceniti.
 Jak doktorů vychváliti?
 Je krásná to věc a dobře vymyšlená,
 ta naše medicina přemilená,
 je zázrak to a volký div,
 jaký jsem nezřel jaktěživ!

Kolik lidí všeho druhu
 žije z ní od dávných časů
 a všem to jde dobře k duhu!

SBOR

Celý svět u nohou zříme,
kdekoliv se objevíme;
velcí, malí, chlapi, páni,
na milost jsou nám vydáni.
Pacient se na svém loži svíjí přebohý,
a nás vítá jako bohy!

Dáme recept. Vizte slávu!
Knížeta, ba i králové zbožně kloní hlavu.
Proto káže nám moudrost naše slavná,
dobrý rozum, chytrost neúnavná,
statačně se přiciníti
a stále si udržeti
vždy stejný kredit mezi lidmi, stejnou čest,
což ovšem hlavní věcí jest!

Toto však jesti zapotřebí,
bychom k tomu přihlíželi,
aby jenom lidé schopní
v slavný sbor náš přístup měli.
Proto jsem vás všecky svolal.

Tento muž zde přeučený
rád by dosáhl doktorského grádu:
a tak žádám slavnou radu,
by se o něm přesvědčila,
otázky mu předložila,
zdali cti té jesti hoden.

1.DOKTOR

Jestliže mi dovolí náš dominus praeses /prez/
a celé slavné shromáždění,
otázku dám důležitou
pánu tomu váženému:
ať nám řekne, co je známé jemu,
proč opium uspává?

BAKALÁŘ

Učený ten doktor se mne táže,
jakáže as příčina,
že kdo požil opia, po něm usíná?
Načež já mu odpovídám:
Máť opium onu moc,
že spánek lidem přináší,
ať je den anebo noc.

2.DOKTOR

S dovolením pana praesesa
i doctissimae /čti doktisimé/ facultatis,
pohromadě zde praesentis,
táži se tě, bakaláři,
jak se léčí chorobnost,
zvaná vodnatelnost?

fl. 65 - 10. 12. 1918

3. DOKTOR

S dovolením pana praesesa
a slavné facultatis
táži se tebe, pane bakaláři,
jakou asi radu
víš pro plicní vadu?

Bakalář

Nechť se žilou pouští,
při tom klystér dává,
neboť zle je, stolice
když se zanedbává!

Sbor

Bene, bene, bene, bene, odpovídá.
Hoden vstoupit po té demonstraci
v naši slavnou korporaci.

4. DOKTOR

Náš bakalář jest muž věru přeučený,
v těchto věcech, jak zřít, dobře vycvičený:
Leč ještě něco ať nám poví,
nechť poznáme, zda také to ví.
Včera viděl jsem nemocného,
který měl nožnou horečku,
pořádné hlavy bolení,
důkladné v žebrech píchání
a přitom sotva dýchal.
Rač mi říci, přeučený muži,
co má se dělat, by v lepší vězel kůži?

Bakalář

Nechť mu žilou pouští,
při tom klystér dává,
neboť zle je, stolice
když se zanedbává.

Sbor

Bene, bene, bene, bene, odpovídá.
Hoden vstoupit po té demonstraci
v naši slavnou korporaci.

Předseda

Přijmeš tedy tento učený
a ctihodný klobouk,
s kterým dávám a uděluji
tobě moc léky předpisovati,
žilou pouštětí,
bodandí,
píchandí,
rezandí,
a vůbec zabíjendí
beze všeho trestu na celém světě,
amen.

(B a l e t. Všichni ranhojiči a lé-
kárníci tančí zpívající, při tom tles-
kají a řinčí hmoždíři.)

Sbor

Vivat, vivat, stokrát vivat,
 novus doktor vivat, vivat!
 Tisíc let ať lidi vraždí,
 dobře jí a spí a pije,
 ať žije, ať žije!

RANHOJIČ

Ať po všechna dlouhá léta
 jeho zlatá praxe zkvétá!
 Ať stůně hned každý, koho jen zočí:
 ať mory a neštovice, a žáhy,
 horečky, zimnice,
 krve chrlení,
 špatné trávení,
 ať se objeví, kamkoliv vkročí.

Sbor

Vivat, vivat, vivat,
 vivat, stokrát vivat,
 novus doktor, vivat, vivat, vivat!
 Tisíc let ať lidi vraždí,
 dobře jí a spí a pije,
 ať žije, ať žije!

(B A L E T.)

(Lékaři, ranhojiči a lékárníci odchá-
 zejí slavnostně v témž pořádku, jak
 vešli.)

K O N E C